

Un număr vechiu 20 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-pei G-le a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGORQZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIEȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
				C. STOIANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat
	GR. TRANCU-IAȘI Post Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare**Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris**ABONAMENTUL**

Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit. 800 lei

Avocați 500 "

Magistrați 400 "

6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August

apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Ardei, 5 și Rahovei, 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

După cum a fost anunțat, la 1 Octombrie cor. apare în editura Tip. „Curierul Judiciar”, **Revista marilor Procese**, sub direcțiunea cunoscutului publicist și avocat **I. Gr. Periețeanu**, cu concursul unui comitet de distinși juriști, având ca Secretar de redacție pe d-l avocat **V. V. Stanciu**.

Primul număr, de peste 15 coale tipar, imprimat pe hârtie velină, cuprinde în întregime **Procesul Păltineanu-Lăzărescu**, și în anexe Portretele grafice și literare ale Procurorului general **N. Procopescu**, Procurorului **Al. Dem. Oprescu**, cari au pus concluziuni la Inalta Curte de casație, și ale avocaților pledanți în această afacere: **Istrate Micescu**, **I. Gr. Periețeanu**, **P. Sadoveanu**, **E. Otulescu** și **H. Aznavorian**.

SUMAR

— **Inamovibilitatea magistraților**, de d-l Prim-Președinte Eugen Petit;

— **Oferta reală și Pactul comisoriu**, de d-l avocat Nicolae Weisengruen;

— **Câteva considerațiuni asupra justiției represive sub raportul celerității și al efectelor pedepsei**, de d-l procuror George Solomonescu;

— **Bibliografie**;

Jurisprudență:

— **Curtea de Casație s. I: G. Platanotis cu Cecilia Maior Străjescu ș. a.**, (Cum se dau autorizațiile de soți, soților, pentru completarea capacității lor cu privire la contractări pentru înstrăinarea averii parafernale? Cum se dovedesc? Art. 192 și 206 c. civil) cu o **Notă** de d-l Profesor **Al. Cerban**;

— **Casație s. II: Al. Păun cu Al. Lahovari** (Acuzat achitat de Curtea cu jurați. Dacă poate fi condamnat la despăgubiri civile? Soluție afirmativă. Art. 381 și 389 pr. pen. 998 c. civil) cu o **Notă**;

— **Casație s. III: M. Șmilovici cu S. Lupescu** (Acțiune cambială, instanță specială. Nu poate fi ținută în suspensie pentru validarea ofertei de plata cambiei, Plata în lire sterlinge. Valabilitate);

— **Trib. Chateauroux (Indre); Trib. Lannion (Cotes-du-Nord); Trib. civ. Albi (Tarn); Curtea de apel din Roma și Trib. de Messina**, toate acestea referitoare la materia vânzării cu pact de răscumpărare, însoțite de interesante adnotări ale d-lui **D. Alexandrescu**, Profesor la Universitatea din Iași.

Inamovibilitatea magistraților

Art. 104 din Constituție «judecătorii sunt inamovibili, în condițiunile speciale pe care legea le va fixa».

Abia acum a putut lua cunoștință lumea juridică, din afară de Capitală, de discursul rostit cu prilejul solemnității noului an judecătoresc la Inalta Curte de Casație. Ca de obicei, presa politică a exagerat mult, tălmăcind în diferite sensuri, critica obiectivă pe care a făcut-o noiei Constituții cel mai înalt magistrat al Țării. D-l Prim-președinte al Inaltei Curți de Casație, **Victor Romniceanu**, a analizat pactul nostru fundamental prin prisma jurisconsultului, făcând fără nici o altă intenție o operă de analiză curat juridică.

În rezumat, d-sa critică Constituția din împătrit punct de vedere: 1) Că nu s'a specificat condițiile în care judecătorii sunt inamovibili; 2) Nu a recunoscut Tribunalele dreptul de a pipai constituționalitatea legilor, drept rezervat numai instanței supreme; 3) Nu a lămurit amănuntele de aplicare a dispoziției prin care dreptul de recurs în Casare este de ordin constituțional; și, în sfârșit, 4) Că a trecut competența litigiilor de contencios administrativ la instanțele ordinare, conform dreptului comun.

Adunarea constituțională trebuia, fără îndoială, să ție seamă de observațiile pe care le-a adus proiectului de Constituție, Inalta Curte de Casație.

În această privință, suntem de acord cu distinsul nostru Prim-președinte, căruia-i cerem însă voia de a discuta, din punct de vedere doctrinar, chestiunea dacă astfel cum e redactat art. 104 din Constituție, asigură sau nu completa inamovibilitate a magistraților?

Modesta noastră părere înclină pentru afirmativă. Orice lege specială de organizare judecătorească care s-ar abate, prin dispozițiile ei, dela principiul constituțional al inamovibilității, ar fi o lege anticonstituțională, la a cărei aplicare o va înlătura Inalta Curte, atunci când va avea de judecat un recurs adus în fața ei pe cale de contencios administrativ.

Art. 104 declară în mod categoric „judecătorii sunt inamovibili; și, ca o consecință logică a principiului, adaogă:” „în condițiile speciale pe care legea le va fixa.” Se poate oare concepe inamovibilitate fără anume condiții? Desigur că nu. Aceste însă nu înseamnă că condițiile pot să schimbe sau măcar să atenueze principiului inamovibilității. Căci, altminteri, ce rost ar avea înscrierea acestui principiu în Constituție? De ce condiții poate fi deci vorba? Fără îndoială că numai de acelea cari nu ating întru nimic inamovibilitatea în sine.

Nu este nevoie să se specifice că magistrați nu pot fi transferați nici prin înaintare. O dispoziție contrară ar constitui cea mai flagrantă abatere dela principiul inamovibilității mai ales astăzi, când, după realipirea vechilor noastre provincii, s'ar putea exila prin avansare, magistrați din inima țării, tocmai la Nistru sau la Tisa.

Cine zice inamovibilitate, cunoaște sensul acestui principiu: că odată judecătorul intrat în funcție, după ce a fost numit în mod legal, nu poate fi transferat fără voia lui, sau eliminat decât în două cazuri: a) ca pedeapsă disciplinară și b) pentru motive de incapacitate. În ambele cazuri, consili speciale, compuse din alți magistrați tot inamovibili, trebuie să decidă.

Până acuma magistrații puteau fi delegați temporar în caz de necesitate, dela un Tribunal la altul. Necesitatea era însă prea adeseori voința Ministrului. Cu toate că actuala lege de organizare judecătorească permite aceste delegațiuni, dela promulgarea Constituției însă, dispozițiile cari autorizau delegațiile sunt abrogate, deoarece constituie o flagrantă abatere dela principiul constituant al inamovibilității. Nici o lege specială nu mai poate în viitor permite delegarea magistraților, chiar în mod temporar la alte instanțe, cel puțin fără consimțământul lor formal.

Condițiile de admitere, fie ele cât de serioase, nu pot atinge principiul; mai curând ne temem de contrariu și anume, ca ele fiind prea ușoare să nu acopere cu inamovibilitatea elemente nesuficient pregătite sau nedemne de a pătrunde în carieră. E drept că remediul este în mâinile Consiliului magistraturei, care trebuie să facă recomandările.

Chestiunea limitei de vârstă este foarte delicată. Magistrații cari muncesc mult se obosesc mai curând, decât acei — foarte puțini la număr — cari fac diletantism. Depinde mult și de constituția omului. Poate oare legea să fixeze o singură limită de vârstă pentru toți, fără a lovi în interesele ma-

gistraturei, răpindu-i elemente de reală valoare, sau fără a fi nedreaptă față de unii magistrați, cari se văd scoși la pensie în mod prematur, atunci când mai sunt în stare să muncească cu folos pentru alții? O dispoziție uniformă nu e cu putință?

Chestiunea această ar trebui lăsată la aprecierea suverană a complotului instanței din care magistratul vizat face parte și care este cel mai în măsură de a-i cunoaște aptitudinile. Este o părere de amănunt, care nu poate fi discutată decât cu prilejul elaborării legii speciale de organizare. Principiile unei Constituții nu pot fi întunecate prin chestiuni de detaliu.

Un corolar al inamovibilității este — e drept — chestiunea avansărilor. Sporurile mecanice de salariu sunt singurul antidot al atotputerniciei guvernamentale, în această privință. De altminteri menținerea Consiliului superior al magistraturei, după ale cărui recomandări se fac avansările, este deja o serioasă garanție.

Când Constituția declară inamovibili pe judecători, este fără îndoială că ea pune regula pentru cei mici ca și pentru cei mari, pentru judecătorul de ocol ca și pentru consilierii Inaltei Curți. Odată ce toți aceștia sunt inamovibili și au în competența lor chestiunile de contencios administrativ, nimeni nu se mai poate atinge de principiul inamovibilității. Dacă, conform noii Constituții, judecătorii instanțelor ordinare vor trebui să se închine înaintea unei legi speciale care îi violează principiile, Inalta Curte veghează însă, și va înlătura aplicarea oricărei legi care va veni să se atingă de inamovibilitate. Și din acest punct de vedere, Inalta Curte ne fiind încătușată de dispozițiuni, constituționale de amănunt, va putea hotări în plină libertate. Deciziunile ei vor constitui cea mai sigură și complectă cheazășie pentru independența magistraturei. Voința ei este astfel substituită puterii legiuitoare, în cazurile speciale când va fi chemată să se pronunțe, și nimeni nu se va putea plânde de schimbare.

Iată de ce credem că nu se putea legifera prin Constituție amănuntele de aplicare ale principiului inamovibilității și iată de ce nu avem nici o teamă de „condițiile speciale pe care legea le va fixa.”

Toată recunoștința și toată dragostea noastră respectuoasă pentru magistratul înalt care și-a spus atât de demn și atât de frumos cuvântul său înțelept. Ne luăm cu timiditate permisiunea de a discuta una din problemele pe care le pune, într'atâta întru cât nu vroim să prindă temei părerea, că astfel cum e redactată actuala Constituție, dispozițiunile ei ar permite unui parlament ordinar să suspende inamovibilitatea judecătorilor. După atâtea alte privațiuni de ordin moral, ar însemna să ne luăm rămas bun dela „Dreptate” și nu se poate o mai mare durere pentru Țara noastră.... Cu atâta doar am mai rămas...

EUGEN PETIT

Primul-președinte al Trib. Iași

23 Septembrie 1923.

Oferta reală și Pactul comisoriu

Este oare oferta reală indispensabilă pentru în-lăturarea efectelor unui pact comisoriu? Ori este suficient să stabilești, prin orice mijloc de dovadă, că tu, debitor, te-ai dus la creditor să i plătești suma datorată și că acesta ți a refuzat primirea ei. Instanța noastră Supremă a soluționat problema în sensul că debitorul continuă a fi în culpă atât timp cât n'a îndeplinit formele de ofertă reală, cerute de art. 1114 cod civil și 604 proc. civilă. (Vezi dec. Cas. I, 84 din 3 febr. 1922, în Curierul Judiciar No. 40/922). Tema contrară a fost însă susținută de mai multe ori. Am cetit în acest sens un articol al d-lui Diamandi Gheciu avocat (vezi Curierul Judiciar No. 30 din 16 Septembrie 1923).

* * *

Din punct de vedere practic, după soluțiunea dată de Înalta Curte lucrurile ar trebui să se petreacă astfel: Ești obligat ca la ziua cutare — indiferent de oră — să plătești creditorului o sumă x. Din dimineața acelei zile sau mai bine zis cu o zi înainte vii în contact cu el și-i prezinți banii cerându-i chitanță în regulă. Dacă vezi că nu e dispus să primească îi faci în ziua termenului o somațiune — oferta prin portărei și pe urmă, dacă stăruie în a nu primi, consemnezi banii. Procedând astfel ai plătit, ți-ai îndeplinit obligațiunea la termen. Ai plătit; adică banii datorati au eșit definitiv din patrimoniul tău pentru a intra în patrimoniul creditorului. Și deoarece nu-i poți introduce cu forța în buzunarul acestuia, i-ai depus la dispozițiunea sa, îndeplinind formele legale, după ce ai constatat, tot în modul cerut de lege, refuzul de a primi.

Evident consemnarea nu se va putea face chiar în ziua termenului, dar aceasta nici nu se pretinde debitorului. El trebuie numai să urmeze, în mod conștiincios filiera formelor cerute de art. 1114, știut fiindcă ele trebuie să aibă anumită durată.

Odată banii consemnați, debitorul este însă liberat (art. 1114). El și-a îndeplinit obligațiunea de plată și, deci, pactul comisoriu — stipulat pentru neîndeplinirea acelei obligațiuni, nu mai poate opera.

* * *

Adversarii acestei teme pleacă dela o premiză pe care îmi permit a o crede greșită. Obligațiunea debitorului, zic ei, constă în a se prezenta la domiciliul proprietarului cu banii în mână și a i oferi acestuia. Obligațiunea de a primi incumbă proprietarului.

Or, obligațiunea de a se prezenta cu banii este, desigur, o parte din aceea ce trebuie să îndeplinească debitorul, dar este oare obligațiunea sa completă, totală. Art. 1091 cod civil ne enumeră modurile de stingere ale obligațiunii. Prin plată, novațiune,

compensațiune, confuziune, etc. Dar prin simplul fapt că te-ai dus cu banii până la creditor, nu te-ai dezbrătat de acel „vinculum juris“ care te leagă de el. Dumneata trebuie să plătești, și a plăti înseamnă că banii eșind din patrimoniul debitorului trebuiesc să fie remiși creditorului. Dar dacă creditorul nu i primește? Atunci ți este acordată calea ofertei și a consemnațiunii pe care trebuie neapărat ca s'o urmezi.

* * *

Articolul 1114 cod. civil vorbește de un „poate“ și art. 604 [de un „este în drept“. De aci deduc unii că oferta ar fi facultativă pentru debitor. Poți să faci oferta, poți deci și să n'o faci. Ne permitem a crede, sprijinindu-ne pe părerea doctrinarilor de frunte, că acel „poate“ are alt înțeles. El este „permis“ iar nu facultativ. El înseamnă: Când creditorul refuză, debitorul are dreptul să ofere. Evident că în caz când creditorul primește, aceste forme ar constitui o șicană.

„Les offres supposent toutefois un refus de la part du créancier. Car si elles étaient acceptées immédiatement, tout de suite sans refus antérieur de la part du créancier elles se confondraient en réalité dans l'acte même du paiement. Ce n'est donc que lorsque la créancier refuse de recevoir son paiement que le débiteur peut (poate, art. 1114, este în drept, art. 604), lui faire des offres réelles et au refus du créancier consigner la somme (Larombière, vol. IV, pag. 465).

Iar Laurent (vol. 18, pag. 176) „Les offres supposent un refus préalable du créancier on ne commence pas quand on a un paiement à faire par envoyer la chose au créancier avec signification d'un acte d'huissier. C'est seulement en cas de refus, etc“.

Iată înțelesul cuvântului „poate“. Debitorul are dreptul să facă oferta prin portărei numai dacă creditorul nu primește.

* * *

Unde chestiunea devine mai delicată este acolo, unde se distinge între liberațiunea debitorului și faptul de a nu mai fi în culpă a acestuia, de a nu mai fi vinovat de neîndeplinirea obligațiunei sale.

Zic că este mai delicată, deoarece chiar în doctrină pare să fi existat oarecare confuziune asupra acestui punct.

Astfel Laurent și Larombière mai sus citați constată că una este a se libera, alta a nu mai fi în întârziere (Larombière, Tr. des Obligations, pag. 468).

„Autre chose est se libérer, autre chose prévenir, ou purger une mise en demeure“.

De aceea părerea doctrinarilor, este în general că oferta singură fără consemnarea banilor ar fi suficientă pentru ca debitorul să nu mai fie în

culpă și deci pactul comisoriu, clauza rezolutorie expresă, să nu-și mai producă efectul.

Dar forma ofertelor reale este ea indispensabilă? Aci Laurent se contrazice singur. Astfel întâi este de părere că refuzul creditorului de a primi banii s'ar putea dovedi cu martori, considerându-se debitorul ca fiind în imposibilitate de a și procura o probă scrisă (în sensul art. 1198 cod. civil rom.).

Iar mai departe, acelaș autor susține, că ofertele reale ar fi indispensabile:

„Si une dette doit être payée sous une peine fixée par la convention (în cazul nostru pactul comisoriu) pour le simple retard, alors le débiteur doit faire des offres réelles“.

Se mai poate susține în sensul art. 1014 codul nostru civil că, pactul comisoriu, condițiunea de a plăti la termen, trebuie să fie considerată ca îndeplinită, deoarece creditorul prin reaua sa voință, neprimind banii, a voit să împiedice îndeplinirea ei (Vezi art. 1014 cod. civil).

Dar și această argumentare conține o petițiune de principii, deoarece rămâne de stabilit — ceeace am susținut mai înainte — dacă se poate considera ca o obligațiune îndeplinită faptul de a merge cu banii la creditor. Incă odată, obligațiunea sancționată cu pactul comisoriu, este acea de plată. În caz de neprimire a creditorului, se substituie acelei obligațiuni de plată acea de a face ofertă și de a consemna banii.

Dacă cumva creditorul ar împiedeca îndeplinirea în regulă a formalității ofertei și consemnațiunei, atunci acelea ar trebui să fie considerate ca îndeplinite conform art. 1014.

Dar atât timp cât debitorul nu s'a liberat, el nu și-a îndeplinit obligațiunea din contract, el este deci culpabil de neîndeplinirea obligațiunii, fiindcă nu s'a liberat prin formele pe cari legea îi le pune la îndemână, și prin urmare pactul comisoriu trebuie să opereze.

Iată de ce ne permitem a crede că soluțiunea instanței noastre supreme (Vezi, totuși, în sens contrar, Cas. II, decizia 119 din 12 Martie 1923 în Curierul Judiciar No 24/1922), pe lângă faptul că e conformă sistemului pozitivist și practic adoptat, această înaltă instanță este și în armonie cu principiile fundamentale în materie de stingere a obligațiunilor.

NICOLAE WEISENGRUEN
Avocat

CÂTEVA CONSIDERAȚIUNI

Asupra justiției represive sub raportul celerității și al efectelor pedepsei

Pentru ca pedeapsa să producă maximum de efect trebuie pronunțată și executată cât mai aproape de momentul când a fost săvârșită infracțiunea. „Altfel impresiunea ei în spiritul oamenilor se slăbește prin întârziere și de altminteri distanța pedepsei adaogă la ne-

siguranță, dând noi sorti de isbândă de nepedepsire“, — zice Beutham în tratatul său de legislație civilă și penală.

Dar în afară de știrbirea efectului obiectiv și subiectiv al pedepsei, o justiție represivă lentă, greoaie, dă naștere și la alte neajunsuri. Pentru a nu semna decât câteva: îngreuiază administrarea probelor. În penal ele se reduc de regulă, la martori, la memorie. Aceștia uită, relatează fals, sau revin asupra celor arătate mai înainte, făcând să se nască în sufletul judecătorului dubiul care duce la nepedepsire.

Timpul ștergând impresiunea lăsată de infracțiune produce și acest dublu efect: atenuiază pornirea victimei, dorința de a obține pedepsirea infractorului, nu mai urmărește procesul, se dezistă expres sau tacit, lipsind astfel pe reprezentantul societății de concursul său adesea foarte prețios. În spiritul judecătorului lasă să incolțească speranța că infractorul s'a corijat, — îl dispune să vadă cu ochi mai blânzi fapta și să propoționeze greșit pedeapsa, când o mai aplică.

Insuși infractorul are de suferit.

Spectrul pedepsei îl urmărește zi și noapte, nesiguranța îl chinuie, constituind pentru el o a doua pedeapsă. Deaceia sunt inculpați care stăruie ei singuri ca procesele să capete cât mai curând o soluție.

Dar cea mai lovită e partea civilă, căreia legea îi dă dreptul să se despăgubească, atât materialmente cât și moralmente pe calea aceasta a justiției represive și al cărei patrimoniu de cele mai multe ori rămâne în suferință din cauza prea numeroaselor târăgăniri.

Și cu toate aceste neajunsuri mari, principiul celerității justiției represive este grav nesocotit. Câtă deosebire între ceea ce se întâmplă altă dată și ceea ce se întâmplă astăzi. Pedepsirea unei fapte rele avea loc la origină, când societatea nu era încă organizată, imediat după săvârșirea ei, prin reacțiunea victimei sau acelor din familia lui, sistemul răsbunării private, a talionului. Astăzi, când societatea s'a organizat, trec uneori ani până se ajunge la acest rezultat!

Datele de mai jos sunt menite să arate în ce măsură afirmația aceasta e întemeiată.

În anul 1919 Tribunalul Dâmbovița secția II-a a fost investit cu judecarea a 1252 afaceri penale, repartizate după cum urmează: 264 delikte în primă instanță, 947 apeluri și 41 recursuri. Dintre acestea, până la 1 Sept. 1922, numai 289 pedepse aplicate au fost trimise parchetului pentru executare în proporția următoare: 51 în anul 1919; 187 în anul 1920; 34 în anul 1921 și 15 în anul 1922. La data sus arătată se mai aflau pe condică încă 33 dosare formate în anul 1919.

Din cele 289 pedepse trecute în condica de executări, 108, adică 38% au rămas neexecutate până la 1 Sept. 1922, repartizate astfel: 16 din cele intrate în anul 1919; 49 din cele intrate în anul 1920; 29 din cele intrate în anul 1921 și 14 din cele intrate în anul 1922, cu alte cuvinte 51¹/₂% din pedepsele pronunțate n'au fost executate după aproape 3 ani și 22% după mai mult de 2 ani.

E necesar, credem, pentru a găsi de ce întârzie atât de mult aplicarea pedepsei, să urmărim drumul unei infracțiuni, din momentul când apare și până în momentul când dispăre din domeniul dreptului penai. Distingem 3 faze:

Prima fază — a cercetărilor preliminare, reclamă un timp mai scurt sau mai lung, după cum e vorba de executări făcute de: a) parchet (prin el sau auxiliarii săi). Referindu-ne la cele 1252 afaceri penale despre care a fost vorba mai sus, aproximativ 68% au trecut prin această fază. Timpul cel mai scurt a fost de 10 zile, cel mai lung 58 zile. În regulă aceste cercetări reclamă între 15 și 25 zile, b) cabinetul de instrucție, aici în-

târzierea e mai mare. În anul 1919 cabinetul de instrucție de pe lângă tribunalul Dâmbovița, a fost investit cu 225 afaceri. Nici una n'a fost expediată înainte de 5 luni și 10 zile, cea mai lungă durată fiind de 40 luni (dosar 31/919). Pentru 163 afaceri cercetările au durat până la 1 an; pentru 26 între un an și doi; 33 cercetări au reclamat o durată de peste 2 ani, iar 3 au trecut peste 3 ani.

A doua fază, a judecății — distingem: a) termenele la judecătorii; raportându-ne tot la grupul afacerilor din 1919 am constatat că aproape 40% din afacerile cu care este investită o judecătorie de ocol se rezolvă după un singur termen; 54% la al doilea termen și ca 6% la al treilea. Cam 26% din termene au o durată până la o lună, ca la 51% din termene au o durată de 45 zile; 20% o durată de 2 luni. Restul peste 2 luni — ajungând până la 5½ luni.

b) Termenele la tribunal, apelurile în majoritate se soluționează la primul termen 53%, la al doilea termen s'a soluționat în anul 1919 cam 19% din afaceri, la al treilea 8%, la al patrulea 9% și aproape 10% între al cincelea și al 15-lea termen.

Infrațiunile directe obicinuît se soluționează la al treilea termen (22%) numai 14% din afacerile din 1919 s'au soluționat la primul termen, 20% la al doilea termen, 13% la al patrulea termen și 31% între al V și al XVI-lea termen! Obicinuît intervalul dintre două termene la tribunal este de 70 zile cel mai lung termen (1920) a fost de 146 zile.

În a treia fază se conturează două perioade: prima începe din momentul pronunțării pedepsei și până în momentul trecerii ei în condica de executări.

Timpu care se scurge între cei doi termeni și acestei perioade ajunge până la aproape doi ani. Astfel din 128 pedepse înregistrate în luna Iunie 1921 numai 2% fuseseră pronunțate în Mai acelaș an, 15% în Aprilie, 26% Martie, 18% în Februarie, iar restul anterior, cu 22% în Octombrie și 7% în Septembrie 1920 extrema fiind sprijinită pe o sentință a secției II-a din 9 Decembrie 1918.

A doua perioadă e aceea a executării propriu zisă.

Aceasta durează uneori ani, neputându-se cita vreun caz de executare înainte de sease luni.

Din cele arătate rezultă că infraactorii suferă pedeapsa, în regulă generală după aproape doi ani dela comiterea faptului, abstracție făcând de cazurile când se utilizează recursul, contestațiile la executare sau toată posibilitatea de târăgănire furuizată de procedura penală. Or această stare de lucruri este în vădită contradicție cu o bună administrație a justiției represive.

Și nu convenim în a zice că nu se poate remedia acest neajuns. Vom executa câteva mijloace cari nu vin în directă atingere cu bugetul, așa încât ar putea mai ușor fi luate în seamă.

O mai bună pregătire a ofițerilor de poliție judiciară și în deosebi a jandarmilor, pentru că adeseori cercetările sunt necomplete, rău îndrumate etc., din care cauză e nevoie de restituire sau de completarea lor în instanța de judecată, operație care întârzie soluția.

Acordarea dreptului prevăzut de art. 77 pr. p. membrilor parchetului, pentru a evita întârzierea cercetărilor prilejuită de îndărătnicia unor informatori de a se prezenta la cabinet atunci când sunt chemați. Posibilitatea de a emite mandate de aducere contra martorilor ar mai avea și alt folos. S'ar putea reține și instrui la parchet unele afaceri cari nu reclamă cercetări prea întinse și cari astăzi merg la cabinetul de instrucție, tocmai din pricina arătată mai sus, împovărând și întârziind mai grabnica soluționare a celorlalte afaceri.

În starea actuală a legislației noastre penale nici un text nu împiedică pe reprezentantul ministerului public să devestească printr-o simplă rezoluție pe judecătorul instructor investit conform art. 45 pr. p. Totuși practica a consacrat în multe părți, un sistem menit să îngreuneze mersul justiției, prin aceea că cere rechizitor de clasare și ordonanță de acelaș fel, chiar când nu e parte civilă constituită.

Cu atât mai mult ar trebui consacrat sistemul, care deasemeni n'ar fi contrazis de nici un text de lege, după care procurorul să poartă în cazul când constată indicii suficiente de culpabilitate și judecătorul instructor a fost investit conform art. 45 pr. p. să deschidă acțiune publică direct în fața instanței de judecată. În modul acesta pe deoparte s'ar economisi timpul necesar chemării din nou a inculpatului pentru interogator, redactării rechizitorului și ordonanței definitive, îndeplinirii formalităților cerute de art. 137 pr. p. etc. iar pe altă parte s'ar înlătura practica ilegală de a se asculta în formatori sub prestare de jurământ.

S'ar putea introduce dispozițiile din art. 87 L. J. O. după care Tribunalul să aibă facultatea să emită mandate de aducere contra martorilor cari nu se prezintă la primul termen.

Deasemeni sancțiunea prevăzută de art. 66 L. J. O. contra funcționarilor cari prin neglijența lor va fi zădărnicit judecarea afacerii la termenul fixat, ar trebui agravată și generalizată.

S'ar putea suprima dreptul de opoziție în primă instanță, chiar atunci când prima instanță e Tribunalul de județ. Nu se vede rațiunea deosebirei sub acest raport între afacerile de competența judecătorului de ocol și cele de competența Tribunalului astăzi când, de cele mai multe ori, ele sunt egale ca importantă.

Iar în instanța de apel s'ar putea introduce sistemul motivării lipsei.

Nu sunt rari cazurile când imprecinatul șade la ușă, lasă procesul să se judece în lipsă, din spirit de șicană,

Judecătorii ar trebui să fie mai sgârceți în acordarea termenelor. Formule ca «S'a admis inculpatului proba cu martori ca să dovedească contrariul» ar trebui să dispară din încheerile instanțelor judecătorești, fiindcă legea (art. 185 pr. civ.) cere să se determine faptele ce trebuiesc probate și fiindcă sunt menite să târăgăne procesul.

Principiul oralității n'ar trebui întins prea departe, așa cum se întâmplă astăzi, când unele instanțe nu admit să se pună temei pe depozițiile unor martori ascultați de judecătorul de instrucție, chiar dacă sunt indicii puternice că ei vor depune la fel, sau chiar dacă arătările lor sunt sprijinite pe alte elemente de convingere, ca acte, constatări de fapte etc.

Faza executării este susceptibilă de cele mai numeroase critici și obligă la grabnice măsuri de îndreptare. Termene și sancțiuni ar trebui prevăzute pentru expedierea lucrărilor în grefe, pentru a se înlătura întârzierea ivită în efectuarea lucrărilor posteroare pronunțării unei hotărâri definitive. Termene și sancțiuni ar trebui fixate pentru agenți, însărcinați cu executarea pedepselor, încasarea amenzilor, independent de buna sau reaua lor credință. O astfel de sancțiune și termen există astăzi numai relativ la amenzile pronunțate în folosul comunelor, în legea pentru org. com. rurale *), organele fiscalului tratează încasarea amenzilor penale mai rău decât încasarea impozitelor. Or neglijența în perceperea impozitelor produce un singur neajuns, lipsește Statul

*) Între timp prin legea asupra majorării amenzilor penale, civile etc. s'a remediat în bună parte acest rău. (N. R.)

de venituri, pe când neglijența în urmărirea amenzilor penale, are pe lângă acest cusur și pe acela că sdruncină puternic represiunea.

GEORGE SOLOMONESCU

Procuror de Secție
Tribunalul Dâmbovița

BIBLIOGRAFIE

Tratat teoretic și practic de Procedură civilă.
Vol. I, Fascicola II, de d-l *Eugen Herovanu*. Editura „Viața Românească”, Iași 1923. Prețul 40 lei.

D-l Herovanu continuă publicarea Tratatului de procedură civilă, începută înainte de război. Această fascicolă se ocupă despre termenele de procedură și sancțiunea lor. Autorul tratează acest capitol din procedură cu competența recunoscută, atât din punctul de vedere teoretic, cât și practic. Această lucrare umple o lacună în literatura noastră juridică, mai cu seamă că vechile tratate de procedură din cauza schimbărilor legilor de procedură, nu mai corespund necesităților actuale.

* * *

Legiuri silvice, de *Corneliu Botez*, Consilier la Înalta Curte de Casație. Ed. Cultura Națională, 1923.

D-l Corneliu Botez ne dă un comentariu complet asupra Codului silvic și legiurilor care-l completează. Alături de expunerea de motive, debaterile parlamentare, găsim doctrina și jurisprudența până la zi.

Metoda și stilul în care sunt redată interpretările diferitelor articole, fac acest comentariu al acelei legi speciale, — de o utilitate netăgăduită, mai cu seamă acum, când codul silvic se aplică în toată România întregită.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 20 Ianuarie 1923

Președinția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

Gh. Plataniotis cu Cecilia Maior Străjescu ș. a.

Decizia No. 1293

Femeie măritată. — Contractări cu privire la averea sa parafernală. — Autorizația soțului. — Autorizația tacită. — Autorizația expresă. — Cum se dau. — Cum se dovedesc. — Art. 199 și 206 c. civil.

In ce privește dovada autorizării pe care un soț o dă soției pentru a contracta, legea derogă dela regulile generale de probă și prin art. 199 c. c. declară că singurul mod de stabilire a consimțământului tacit este participarea soțului la facerea înscrisului care constată actul juridic prin semnarea acestui act.

Când autorizarea se dă separat, legea cere prin art. 206 c. civ., ca să fie specială, adică să cuprindă condițiunile esențiale ale actului și să fie dată în scris.

Ca atare, un act — în speță o procură — care ar conține numai un început de probă a consimțământului soțului, nu poate fi completat cu martori și prezumțiuni, oricare ar fi valoarea actului juridic încheiat de soție.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier Alessiu; pe recurent care se referă la motivele de recurs; intimații lipsind și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Gheorghe Leonida Pla-

tanioti în contra deciziei No. 167/922 dată de Curtea de apel Galați s. I-a, în cauză cu Gabriela Cecilia Maior Străjescu și Al. Atanasiu;

Văzând motivele de recurs:

«Violarea art. 199 și urm. c. civ., combinat cu 206 c. c. — Exces de putere, omisiune esențială.

«Curtea zice că toată chestiunea se reduce la aceea de a se ști dacă procura în litigiu constituie un consimțământ scris în sensul art. 199 c. civ., în care scop s'ar cere ca autorizația să fie specială adică să individualizeze imobilul și să arate: 1. Numele cumpărătorului, 2. Prețul și 3. Intrebuințarea banilor.

«Ori, este necontestat că vânzările de imobile nefiind acte întuite personae, cunoașterea numelui cumpărătorului este inutilă; în ce privește existența unui preț fixat, am arătat că a existat un consimțământ asupra prețului (punctul b) și din actele în dosar, Curtea a putut admite apelul.

b) «Curtea discută prin o serie de considerente înțelesul cuvintelor din procură «pe prețul ce vom conveni» pentru a trage concluzia că mandatarul n'a fost autorizat a fixa prețul.

«Ori, după cum însăși Curtea a constatat, apelanții au renunțat la motivul tras din pretențiunea că soții Străjescu și-au rezervat dreptul de a fixa prețul, — și în tot cazul că mandatarul nu era în drept a-l fixa, — și au recunoscut astfel implicit, că nu-și rezervase acest drept, și că mandatarul era în drept a-l fixa.

«Așa dar numai omițând a avea în vedere renunțarea părții și consecințele ce decurg din ea și cu exces de putere Curtea mai discută înțelesul procurei.»

II. «Violarea art. 199 c. civ. și urm. Omisiune esențială Eroare grosieră.

a) Art. 199 c. civ. spune că autorizația maritală, se dă fie prin concursul bărbatului la facerea actului, fie prin oșebit consimțământ scris

«Am arătat că în speță, soțul a autorizat vânzarea prin consimțământul dat prin procura autentificată, ceea ce constituie un concurs direct al său la facerea actului.

«Curtea omite a cerceta care este valoarea juridică a consimțământului dat prin procură, închipuindu și că prin concursul la act, se înțelege un concurs material direct, ceea ce în drept este inexact și se întinde asupra discuțiunii în chestiune dacă există în speță un deosebit consimțământ în scris, chestiune absolut inutilă în speță.

«De altfel, retragerea primului motiv de acțiune și de apel, implica recunoașterea dreptului mandatarului de a fixa prețul, așa că și din acest punct de vedere, numai cu exces de putere, Curtea mai discută această chestiune.

b) «Dar chiar dacă în speță, consimțământul s'ar fi considerat ca dat prin oșebit înscris, încă nu era îndreptățit să respingă probele de completare.

«Este adevărat că art. 199 c. civ. cere numai consimțământul scris. Dar nu e mai puțin adevărat că ori de câte ori legea cere formal act scris, singure probele cari devin inadmisibile sunt martori și prezumțiuni.

Rămâne încă mărturisirea și jurământul, care sunt admisibile.

«Curtea le respinge pe toate, violând legea.»

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care se constată că intimata Gabriela Maior Străjescu, a chemat în judecată pe recurentul Gheorghe L. Plataniotis spre a se anula actul de vânzarea unui imobil dotal între dânsa prin mandatarul său Al. Atanasiu și recurent pentru motivul ca mandatarul a depășit limitele mandatului, fixând el singur prețul vânzării, precum și pentru motivul că la facerea actului de vânzare nu a avut autorizația soțului ei Maior Străjescu, în conformitatea cu art. 199, și 206 c. civ.;

Că această acțiune fiind respinsă de Tribunal, în instanță de apel, apelanta Gabriela Maior Străjescu, a renunțat la prima parte a acțiunii relative la excedarea limitelor mandatului de către mandatar și a cerut anularea numai pentru motivul lipsei autorizației mari-

taie, motiv care a fost găsit întemeiat de Curtea de Apel, care prin decizia de față a anulat vânzarea;

Având în vedere că pentru a admite acțiunea, Curtea de Apel constată că soțul n'a participat efectiv la facerea actului de vânzare, astfel că nu poate fi vorba de un consimțământ tacit al său pentru încheierea actului, și în această situațiune urmează să se vadă dacă în cauză a avut loc un deosebit consimțământ în scris al soțului; Că în acest scop, Curtea de fond, examinând procura dată lui Atanasiu, la care procură soția a avut consimțământul soțului, decide însă că această procură nu poate fi socotită ca un act care să constate consimțământul soțului pentru vânzare, de oarece nu se determină, prin procură condițiunile vânzării, persoana cumpărătorului, prețul și întrebuintarea lui, astfel că nu se poate spune că soțul a avut cunoștință de act așa fel ca să poată aprecia oportunitatea lui și să se asigure interesele asociațiunii conjugale. Că, adăogă Curtea de Apel, în ce privește prețul vânzării, prin procură, nu numai că nu se acordă soției sau mandatarului acesteia dreptul de a fixa prețul, lucru pe care soțul nu ar fi avut dreptul să-l facă, o asemenea autorizațiune, ar fi făcută în disprețul art. 199 și 206 c. civ., dar mai mult soțul își rezervă dreptul de a autoriza el dreptul vânzării;

Că prin urmare, procura dată în aceste condițiuni, procură la care se află consimțământul soțului, nu poate fi considerată ca un deosebit act scris ce constată consimțământul soțului la vânzare, nefiind făcut în condițiunile art. 199 și 206 c. civ. și nici nu poate fi complectată dovada ce rezultă din ea prin martori și prezumațiuni;

Că astăzi, se pretinde de recurent, că Curtea de Apel, în mod eronat se ocupă de chestiunea de a se ști dacă prin procură mandanta își rezervase dreptul de a fixa dânsa prețul, ori dacă acest drept îl conferise mandatarului, de oarece în instanța de Apel soții Străjescu nămai susținând în apelul lor că mandatarul ar fi executat mandatul, prin această recunoșcă că mandatarul a avut mandat și a lucrat în limitele mandatului când a fixat el prețul, și ca atare Curtea pe Apel numai prin omisiune de a examina consecințele retragerii acestui motiv al apelului, 'se mai ocupă de chestiunea dacă mandanta și soțul ei și-au rezervat sau nu dreptul de a fixa ei prețul; că apoi soțul a autorizat vânzarea, prin consimțământul său la facerea procurei, ceea ce constituie un concurs direct al său la facerea actului, însă Curtea de Apel, ar omite să cerceteze valoarea juridică a consimțământului direct dat prin procură și se ocupă numai de chestiunea dacă există în specie un deosebit consimțământ în scris, chestiuni inutile în speță; că apoi chiar și în această din urmă ipoteză, Curtea de Apel nu era în drept să respingă probele cu care complectă dovada acestui deosebit consimțământ, probă administrată în cauză conform art. 199 c. civ. care nu exclude decât proba prin martori și prezumațiuni;

Considerând că în ce privește autorizațiunea ce un soț o dă soției sale de a contracta, pentru a face dovada acestui consimțământ, legea ținând seamă de omagiuul cuvenit autorității maritale și de interesele asociațiunii conjugale, derogă de la regulile generale ale probelor, după care, dovada consimțământului unei părți, poate rezulta fie dintr'un act expres, fie în mod tacit din anumite împrejurări cari implică neapărat ideea consimțământului;

Că în această privință prin art. 199 c. civ., legea declară, că singurul mod de stabilire al consimțământului tacit al soțului, este participarea lui la facerea inscripției, care constată actul juridic, căci participarea soțu-

lui și semnarea actului alături de soție, implică neapărat cunoștința și deci consimțământul său că soția sa încheie un atare act;

Că atunci când autorizațiunea se dă în mod expres prin deosebit act, ea trebuie să fie potrivit art. 206 c. civ. specială, adică să cuprindă condițiunile esențiale ale actului, pentru cari se dă autorizațiunea, căci numai în asemenea condițiuni, o autorizațiune corespunde scopului pentru care legea o cere și de asemeni prin derogare de la dreptul comun, ea trebuie constatată prin act scris, în sensul că un act care ar conține numai un început de probă al consimțământului soțului, nu poate fi complectată cu martori ori prezumațiuni, ori care ar fi valoarea actului juridic încheiat de soție;

Considerând că în specie, din moment ce se constată lipsa participărei directe a soțului la facerea actului de vânzare și deci lipsa unui asemenea consimțământ tacit, era în drept Curtea de Apel să examineze dacă procura dată soției de a vinde poate fi considerată ca un act care să constate un consimțământ expres, dat prin deosebit act, în conformitate cu legea, și constatând că prin această procură, soțul autoriza soția a vinde fără a cunoaște însă condițiunile speciale ale vânzării, cu drept cuvânt a decis că prin această procură soțul nu a dat o autorizație în conformitate cu legea și deci anulând actul de vânzare făcut de soție în asemenea împrejurări, nu săvârșește vre-o violare de lege;

Că în fine, este neîntemeiată afirmațiunea recurentului prin care pretinde că Curtea de Apel ar fi afirmat că în lipsă de un deosebit act scris, consimțământul soțului n'ar mai putea fi stabilit prin nici o altă probă, deci nici prin jurământ sau mărturisirea părții, căci pe deoparte, recurentul nu a invocat asemenea probe înaintea Curții de Apel, iar pe de altă parte, ceea ce afirmă Curtea de Apel este că: Proba prin prezumațiuni de care se servise recurentul spre a stabili consimțământul soțului, le declară inadmisibile, și prin această procedare nu săvârșește vre-o violare de lege;

Că deci recursul de față e neîntemeiat

Pentru aceste motive Curtea respinge, etc.

NOTA. — Decisia Inaltei Curți face o aplicațiune riguroasă a principiilor de drept relative la autorizațiunea maritală. Instanța supremă a fost chemată să soluționeze această chestiune dintr'un triplu punct de vedere și anume: a) în ce forme trebuie să se manifeste autorizațiunea maritală atunci când femeia urmează să încheie o convențiune sau să facă în genere un act juridic extrajudiciar; b) în ipoteza când autorizațiunea maritală nu rezultă din concursul soțului la încheierea actului făcut de soție, trebuie ea să îndeplinească anumite condițiuni de fond pentru a fi valabilă?; c) în ce mod se poate dovedi existența autorizațiunii? În ce privește forma autorizațiunii maritale. Inalta Curte, conformându-se doctrinei și jurisprudenței curente, dă o interpretare strictă și literală art. 199 c. civ., interpretare autorizată de altminteralea, prin formula restrictivă întrebuintată de legiuitor în acest text. În consecință, pe când, în principiu pentru a fi valabil consimțământul nu i supus la nici o formă specială și prin urmare poate fi dat fie în mod expres fie în mod tacit, iar dovada existenței sale se face după normele dreptului comun, din contră, atunci când e vorba de autorizațiune maritală, de și ea are caracterul unui simplu consimțământ, totuși se admite în genere că art. 199 cod civ. deroagă la principiile dreptului comun atât în ce privește modul de manifestare al voinței

sotului cât și cu privire la mijloacele de dovadă pentru stabilirea existenței autorizatiunii. *)

Din primul punct de vedere se admite că menținerea făcută în art. 199, despre concursul hărțuitor la facerea actului, are un caracter limitativ și constituie prin urmare singurul fapt admis de lege, din care poate să rezulte autorizatiunea tacită a sotului: nici un alt fapt, nici o altă împrejurare, oricât de concludentă ar fi, n'ar putea fi interpretată în sensul unei autorizatiuni tacite.

Din al doilea punct de vedere se admite, în genere, că autorizatiunea expresă deși urmează în principiu să fie constatată prin un act scris, totuși redactarea actului scris nu constituie o formalitate substanțială care trebuie să fie îndelungată ca o formă esențială în care să se manifeste autorizatiunea dată. Prin o interpretare mai largă, care nare a fi în discordanță cu interpretarea strictă dată de aceeași autori cu privire la forma autorizatiunii tacite, se admite că legiuitorul cere consimțământul în scris nu ad solemnitatea, ci ad probationem; cu alte cuvinte, legiuitorul ar fi înțeles să restrângă mijloacele de dovadă ale autorizatiunii exprese, iar nu forma în care se poate da o asemenea autorizatiune.

De unde urmează că și o autorizatie pur verbală din partea sotului ar fi suficientă; dar dovada existenței unei autorizatiuni exprese, nu s'ar putea face cu proba testimonială sau prin presumpțiuni ori care ar fi valoarea actului juridic încheiat de soție, chiar dacă e mai mică de 150 lei vechi, și o astfel de probă n'ar putea servi nici chiar pentru completarea unui încercut de dovadă în scris care s'ar invoca pentru stabilirea existenței autorizatiei maritale; deci o dublă derogatiune la dreptul comun.

Această interpretare strictă care pare a nu fi în armonie cu spiritul puțin formalist al cod. civil, a fost admisă de Inalta Curte în decizia mai sus reprodusă.

* * *

Presupunând că autorizatiunea este regulată în formă, o altă cestiune rezolvată de Inalta Curte, a fost de a se ști dacă ea implică pentru validitatea ei condițiuni speciale de fond. În această privință, Inalta Curte, în acord cu doctrina și jurisprudența, consfințește principiul specialității autorizatiunii, adică autorizatiunea pentru a fi valabilă trebuie să fie dată în astfel de condițiuni încât să rezulte că sotul a putut lucra în cunoștință de cauză, adică să-și fi dat seama de avantajile și inconvenientele pe care le prezintă actul făcut de soție.

Este adevărat că acest principiu n'a fost consfințit în mod expres de codul civil, dar existența lui este admisă în mod implicit prin dispoziția art. 206 cod. civ. care restrânge validitatea unei autorizatiuni generale numai la actele de administrațiune.

Făcând aplicațiunea acestui principiu în speța supusă judecății sale, Inalta Curte constată că fiind vorba de o procură dată de soț prin care autoriză soția de a vinde un imobil, deci de un act de dispoziție, această procură nu poate fi considerată ca

o autorizatie valabilă, întrucât nu precizează condițiunile esențiale ale vânzării pe care soția urma să o facă.

ALEX. CERBAN
Profesor la Universitatea
din București

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. II

Audiența dela 23 Martie 1923

Președinția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Recurentul Alexandru Păun cu Al. Lahovari

Decizia penală No. 828

Curte cu jurați. — Acuzat achitat. — Dacă poate fi condamnat la despăgubiri civile. — Soluție afirmativă. — Art. 381 și 389 pr. p. și 998 c. civ.

Din cuprinsul art. 381 și 389 pr. p. rezultă că Curtea cu jurați poate, chiar în caz de achitare să statueze asupra cererii de daune interese pretinse de partea vătămată, căci dacă prin achitarea ce pronunță președintele Curții în urma declarațiunii de neculpabilitate se exclude criminalitatea faptului, prin această achitare, însă, nu se exclude neapărat existența materială a faptului care poate da naștere la despăgubiri civile.

Curtea,

Dună citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier M. Balș, ascultând pe d-l avocat P. Ioanțescu în susținerea recursului și pe d-l procuror Al. Nicolau în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivelor de recurs :

I. «Violarea autorității lucrului judecat.

«Dacă magistrații Curții cu jurați au dreptul și datoria, conform art. 381 și 389 pr. penală, a statua, în urma pronunțării verdictului juraților, asupra daunelor pretinse de partea civilă, dacă în acest scop ei caută să stabilească existența faptului material al delictului sau quasi-delictului, deducându-l din desbaterile cauzei, ei, însă, în nici un caz nu au dreptul să pună în contradicțiune deciziunea ce dau cu verdictul juraților de neculpabilitate acuzatului.

«În speța deciziunea Curții cade în această mare greșală și nesocotită a principilor de drept. În adevăr, din deciziunea atacată se va constata sigur contrarietatea dintre verdict și condamnarea la despăgubiri, ceea ce este absolut inadmisibil, (a se vedea *Buletin* Cas. I, 1902 pag. 568).

II. «Exces de putere, nemotivare, denaturarea actelor cauzei. Deciziunea e te dată prin exces de putere, nemotivare și denaturarea actelor cauzei, pentru că nici nu se motivează nimic și se decide prin exces de putere, fără a se stabili elementele delictului sau quasi-delictului și imputabilitatea mea, și se denaturează actele cauzei, pentru că altul, iar nu eu, a săvârșit faptul, și nici nu se stabilește culpa, baza condamnărilor la despăgubiri.

Având în vedere că prin decizia supusă recursului de față, recurentul Alexandru Păun, — achitat pentru crima de omucidere cu voință pentru care fusese trimis în judecată. — a fost condamnat la plata sumei de 10.000 lei, ca despăgubiri către partea civilă. Alex. Lahovari;

Având în vedere că, pentru a condamna pe recurent la daune către partea civilă, Curtea cu jurați motivează în decizia supusă recursului că dacă din răspunsul negativ al juraților la cestiunile puse rezultă că acuzatul nu este culpabil de crima ce i s'a imputat, aceste răspunsuri se referă numai la culpabilitate, nu și la materialitatea faptului; că din actele aflate la dosar, și din desbaterile orale urmate, înaintea sa, este bine sta-

*) Laurent. t. III, No. 117; Baudry-Lacantinerie et Houques Fourcade, Des personnes, t. II, No. 2229 și urm.; Planiol, t. III p 92, No. 283 și urm.; Colin et Capitant, t. I, p 640 și urm.

bilit că acuzatul a rănit cu voință pe victimă, care a încetat din viață, cauzând astfel părții civile un prejudiciu, apreciat, după elementele cauzei, la suma de lei 10.000 :

Considerând că din cuprinsul art. 381 și 389 din codul de procedură penală rezultă că Curtea cu jurați poate, chiar în caz de achitare, să ia în cercetare cererea de daune interese pretinse de partea vătămată, și pe baza elementelor cauzei, să statueze asupra lor, căci dacă prin arhizarea ce Președintele Curții pronunță în urma declarațiunii de neculpabilitate se exclude criminalitatea faptului, prin această achitare, însă, nu se exclude neapărat existența materială a faptului chiar, care poate da naștere la despăgubiri civile :

Cum dar, același fapt asupra căruia juriul a dat un verdict de neculpabilitate poate fi considerat, din punctul de vedere al răspunderii civile, ca fiind fapt prejudiciabil, și, ca atare, să dea loc la repararea lui din partea celui care l-a comis :

Că, astfel fiind, acuzatul achitat poate fi condamnat la daune interese, dacă condamnatiunea se bazează pe faptele cari au făcut obiectul acuzării și pe culpa acuzatului, când constatarea ei se poate concilia cu declarațiunea juraților :

Considerând, în speță, că Curtea constată în deciziunea sa, că verdictul negativ al juraților se referă numai la culpabilitatea recurentului, iar nu și la materialitatea faptului imputat, și că acest fapt, voluntar, dar săvârșit fără intențiune criminală, a cauzat un prejudiciu părții civile, care trebuie reparat :

Că, de aci rezultă că Curtea, pe de o parte, constată că nu se contrazice verdictul juraților, statuând asupra cererii de daune interese, iar, pe de altă parte stabilește existența prejudiciului, care presupune o vătămare adusă altuia, vătămare care fiind făcută fără drept, constituie greșala și sununerea răspunderii :

Că odată recunoscută existența prejudiciului, Curtea era datoră a-l aprecia și a-l condamna pe recurent conformându-se principiilor de drept de mai sus consacrate de art. 998 c. civ., în termenii următori : « orice faptă a omului care cauzează altuia prejudiciul, obligă pe acela din a a cărui greșală s'a ocazionat, a-l repara : »

Că, Curtea judecând astfel, a motivat suficient hotărârea sa și n'a violat nici lucru judecat și nici legea :

Că, dar, motivele de recurs sunt neîntemeiate și recursul urmează a fi respins ca atare :

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

NOTĂ. — Jurisprudența este constantă sub acest punct. Cas. II. 28 din 31 Ianuarie 1920, *Curierul Judiciar* No. 55—56/920, pag. 443 ; Idem, 1541 din 21 Aprilie 1915, *Curierul Judiciar* No. 63/915, p. 518. (N. R.)

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S III

Audiența dela 2 Mai 1923

Președinția d-lui AR ALEXANDRESCU, Consilier

M. Șmilovici cu S. Lupescu
Decizia No. 513

Acțiune cambială. — Instanța specială. — Nu poate fi ținută în suspensie prin acțiunea pentru validarea ofertei de plata cambiei.

Cambie. — Plată în lire sterline. — Obligarea la plata în moneda prevăzută în cambie. — Valabilitate.

Legea timbrului. — Dispozițiuni pentru taxarea și timbrarea actelor. — Nu modifică raporturile juridice dintre părțile contractante.

1. Instanța cambială având un caracter special

și urgent, și legea nepermitând înaintea ei alte excepțiuni decât cele prevăzute de art. 349 c. com. și întrucât sunt de grabnică soluție, — o asemenea instanță nu poate fi ținută în suspensie de instanța ordinară în care se judecă chestiunea validării ofertei de plata cambiei făcută de debitor.

2. Potrivit art. 969 c. civ. 315 și 41 c. com., instanțele judecătorești sunt în drept a obliga pe debitorul unei cambii în lire sterline de a plăti valoarea cambiei în moneda prevăzută într'însa.

3. Dispozițiunile din legea timbrului nu pot crea sau modifica raporturile juridice dintre părți, ci numai să supună aceste raporturi la taxele legale.

Curtea.

Ascultând citirea raportului făcută în cauză de d-l Consilier Eft. Antonescu, pe d-l avocat I. Birnberg în dezvoltarea motivelor de casare și pe d-l avocat N. P. Comeanu în combateri, și

Deliberând,

Asupra motivului I de recurs :

I. « Exces de putere, întrucât Curtea de Apel s. II intră în discuțiunea apelului de față și-l soluționează în fond, dela constată că există la secțiunea IV apel pendinte, relativ și stabilirea modului plății. Soluțiunea Curții este cu atât mai inadmisibilă, cu cât se stabilește că în instanța cambială opunerea mea nu putea fi făcută, arătând că nu intră în cazul excepțiunilor prevăzute de art. 349 cod. com. ».

Având în vedere că, prin decizia atacată, Curtea de apel București s. II, constată că recurentul, obligat cambial a plăti intimatului o sumă de 795 lire sterline, n'a fost următor cu plata la scadență și îl condamnă să plătească valoarea cambiiilor în lire sterline, adică moneda arătată într'însese. Concomitent cu această acțiune, recurentul debitor, oferind intimatului posesor al cambiiilor suma de mai sus, în lei, a cerut instanțelor judecătorești validarea ofertei, cerere pendinte în apel la s. IV a aceleiași Curți și a pretins ca instanța cambială (secția II) să susnăde judecarea până la soluționarea cererii de validare, sau să se procedeze la conexarea celor două instanțe ;

Considerând că pretențiunea recurentului, era neîntemeiată în drept, deoarece instanța ordinară de validare a unei oferte de plată nu poate ține în suspensiune o instanță cambială, care are un caracter special și o procedură urgentă : că, de altfel, înaintea acestei instanțe legea nu admite alte excepțiuni decât cele limitativ prevăzute de art. 349 cod. com. și numai întrucât ele ar prezenta un caracter de grabnică soluțiune, ceiace s'a constatat că nu era cazul în speță ;

Că dar Curtea de fond, respingând pentru considerațiunile de mai sus excepțiunea de litis-pendentă și procedând la judecarea acțiunii cambiale, nu a săvârșit nici un exces de putere ;

Asupra motivului II de recurs :

II. « Violarea art. 315 c. com., art. 41 c. com., 1578 și urm. c. civ. Neaplicarea art. 21 al. I și art. 29 și urm. din legea timbrului. Deși moneda arătată în cambii are curs comercial în țară și deci ea poate fi plătită în monedă română, totuși mă condamnă la plata monedei străine efectiv. Această soluțiune este ilogică și nelegală cu atât mai mult cu cât legea, în menționatele articole, dispune că debitorul se poate libera după valoarea ei (cu limitările prevăzute de art. 41) din ziua scadenței, chiar dacă moneda străină n'are curs (legal sau comercial) în țară ».

Având în vedere că recurentul a mai pretins ca instanța de fond să-l condamne la valoarea socotită în

moneda țării, după cursul din momentul scadenței, iar nu la valoarea în lire sterlinge;

Considerând că, în principiu, potrivit art. 969 c. civ., convențiunile legal făcute au putere de lege între părțile contractante, că acest principiu este confirmat și aplicat de legiuitor în mod cât se poate de categoric, în materia plății cambilor, prevăzându-se prin art. 315 c. com. că plata trebuie să se facă în moneda arătată în cambie, cu distincțiunile prevăzute de art. 41 din acelaș cod, referitoare la cazul când moneda arătată în cambie n'ar avea curs legal în țară, chestiune care nu prezintă nici-un interes, în speță, deoarece lira sterlinge are curs legal în România;

Că dar, Curtea de apel condamnând pe recurent să-și achite obligațiunea sa în lire sterlinge, moneda prevăzută în cambii și având curs legal în țară, nu numai că nu a violat art. 315 și 41 cod. com., dar a făcut o justă aplicațiune a acelor texte;

Că dar și al II motiv de recurs este neintemeiat;

Asupra celui de a. IV-lea motiv de recurs:

IV. «Omisiunea esențială. Opunerile bazate pe textele citate ale legii timbrului nici nu au fost discutate de Curte, deși ele erau de natură să soluționeze în sens contrariu deciziunea».

Considerând că obligațiunile contractuale nu se pot rezolva prin disp. legii timbrului; că aceste dispozițiuni nu au ca scop și efect să creeze sau să modifice raporturi juridice între persoane, ci numai să supună aceste raporturi, în momentul stabilirii lor și după natură și calificarea ce le-o dau legile constitutive de drepturi, unor anumite taxe sau impozite în folosul fiscalui;

Că dar, cu drept cuvânt Curtea de fond a înlăturat din discuțiune obiecțiunile recurentului bazate pe unele dispozițiuni din legea timbrului, care nu-și avea nici o aplicațiune în speță;

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

TRIBUNALUL CHATEAUROUX (INDRE)

9 Februarie 1922

Vânzare cu pact de răscumpărare. — Origină romană. — Rău sistem de credit. — Condiție suspensivă. — Condiție rezolutorie. — Ipotecarea fondului vândut. — Validitatea ipotecei. — Art. 1659 urm., 2125 c. civ. (1372 urm., 1770 c. civ. rom.)

Exercitarea pactului de răscumpărare. — Vânzător și creditorii lui. — Art. 1166 c. c. (974 c. civ. rom.) — Cumpărătorul nu poate rezolvi vânzarea. — Aluviune incorporată fondului vândut. — Folosește vânzătorului. — Art. 556 urm. c. civ. (495 urm. c. civ. rom.)

1. În vânzarea cu pact de răscumpărare, care este de origină romană (pactum de retrovendando), și care este un rău sistem de credit, atât vânzătorul cât și cumpărătorul sunt amândoi proprietari ai imobilului vândut, însă vânzătorul este proprietar sub condiție suspensivă, iar cumpărătorul, sub condiție rezolutorie.

2. Din cele mai sus expuse rezultă că cumpărătorul poate, pendent conditione, să ipotecheze imobilul astfel cumpărat, însă toate drepturile reale constituite de el vor cădea la îndeplinirea condiției, adică: la exercitarea pactului de răscumpărare.

3. Vânzătorul fiind proprietar sub condiție suspensivă, poate și el să ipotecheze imobilul vândut; însă, pentru ca ipoteca să rămâne validă, va trebui neapărat ca el să exercite, în termenul stipulat, dreptul de răscumpărare ce și-a rezervat; altfel ipoteca constituită de el va cădea.

4. Numai vânzătorul poate să exercite pactul de răscumpărare și creditorii lui, întrucât este vorba, în

speță, de un drept bănesc, care nu este personal vânzătorului.

5. Cumpărătorul nu poate nici într'un caz să rezolve vânzarea făcută sub pact de răscumpărare, pentru că o asemenea rezoluție ar avea din partea lui un caracter potestativ, ceea ce este inadmisibil (art. 1010 c. civil).

6. Aluviunea incorporată fondului vândut, în urma vânzării cu pact de răscumpărare, folosește vânzătorului și cumpărătorul este obligat a o restitui împreună cu fondul, la exercitarea pactului de răscumpărare, aceasta fiind un accesoriu al fondului, cu toate că Pothier era, în această privință, de părere contrară. (Recueil des sommaires).

NOTA. — Sentința, a cărei rezumat l-am reprodus mai sus, este foarte importantă. Ea este relativă la ceea ce, în drept, se numește vânzarea cu pact de răscumpărare, sau cu dreptul de înapoi cumpărare, după cum se exprimă art. 1439 din codul Calimach, *Recht des Wiederkaufes oder Wiederkauf* după terminologia germană¹⁾

Tribunalul începe prin a arăta originea acestui contract, care, cu adevărat este romană (*pactum de retrovendando* (L. L. 2 și 7, cod, *De pactes inter emptorem et venditorem*, 4, 54 și alte legi citate în tom. VIII al Coment. noastre, pag. 768 nota 3, ed. 1-a).

Trebue însă să observăm că, la Romani, cel puțin după unii, acest pact nu conferea vânzătorului decât un drept de creanță, el fiind în drept a cere revinderea lucrului. Cumpărătorul avea deci proprietatea complectă și desăvârșită a lucrului astfel cumpărat, el fiind însă obligat a revinde lucrul vânzătorului.²⁾

În dreptul actual însă, exercitiul pactului de răscumpărare nu mai constituie o nouă vânzare, ci o rezolvire a vânzării anterioare, după cum observă Pothier (*Vente*, III, 411, ed. Bugnet) și toți autorii după el. În adevăr, art. 1371 din codul civil dispune că vânzarea se poate rezolvi prin facultatea de răscumpărare ce-și poate rezerva vânzătorul; apoi, art. 1372 din același cod nu zice că vânzătorul răscumpără lucrul vândut, ci că-l ia înapoi. Nu există deci două vânzări succesive, ci una singură care se rezolvă în favoarea vânzătorului prin îndeplinirea condiției rezolutorii. Termenii: *pact de răscumpărare* nu mai sunt deci exacti în codul actual,

1) Vezi asupra acestei materii, pe lângă autorii obișnuit citați, Zachariac, *Handbuch des französischen civilrechts*, II, § 337 (von dem vorbehalt des wiederkaufs), pag. 502 urm., ed. Crome.

2) Vezi Beudant, *Vente*, 315, p. 231; Arutz, III, 1041, pg. 526, care citează în acest sens pe Maynz; Duranton, XVI, 389, p. 421 urm., etc. Vezi însă Troplong (*Vente*, II, 693, p. 187), care zice că, nici un text din dreptul roman nu decide că, în speță, ar trebui o nouă vânzare din partea cumpărătorului. Și, în adevăr, autorii de drept roman zic că pactul de retrovendando imputernicește pe vânzător a rezolvi contractul și a-și relua lucrul înapoi. Vezi Accarias *Précis de droit romain*, II, 613 pag. 312, ed. a 4-a; Petit, *Tr élément de droit romain*, 372, pag. 382; Gaston May, *Eléments de droit romain*, 210, p. 415, ed. a 3-a etc.; Cpr. Arndts, *Lehrbuch der Pandekten*, § 301, p. 487, ed. a 6-a.

după cum se susține că erau la Romani. (Vezi tom. VIII al Coment. noastre, ed. I-a, pag. 615, nota 2 și pag. 769, text și nota 2, precum și autorii citați acolo, la care trebuie să adăugăm, Boudant, *Vente*, 315, pag. 231; Colin et Capitaint, II, pag. 485; Pand. fr., vo. *Vente*, 2724; Répert. Sirey, *ed. vo.*, 2258, etc. Mai vezi tom. X al aceluiași comentarii, pag. 481, etc.)

Tribunalul făcând, apoi, critica acestei instituțiuni, zice, cu drept cuvânt, că vânzarea cu pact de răscumpărare este un rău sistem de credit. S'a putut, în adevăr, să aducă servicii altădată, înainte de organizarea regimului ipotecar modern. Astăzi, ea nu mai are însă aproape nici o utilitate; căci, de cele mai multe ori, ea nu este decât o sorginte de câștiguri ilicite pentru cămătari și servește a ascunde contractul pignorativ, pe care legea îl oprește (art. 1689, 1701 c. civil, 488 c. com.⁸⁾)

De aceea, mai toți autorii critică, cu drept cuvânt, acest contract. Troplong (*Vente*, II, 692, pag. 186) zice, între alții, că vânzarea cu pact de răscumpărare, pe care noi am desființat-o în viitorul cod civil al României întregite, aduce o piedică îmbunătățirii proprietății și progresului agriculturii; iar Glasson (*Eléments de droit français*, I, 165, pag. 586, ed. a 2-a), zice că ea prezintă pericole grave pentru creditul public, lăsând proprietatea în incertitudine. Mai vezi A. Ollas, *Manuel de droit civil*, III, pag. 314; Pand. fr., vo. *Vente*, 2722; Courcelles-Seneuil, *Tr. d'économie politique*, II, p. 68, etc.

Sunt însă autori cari cred că pactul de răscumpărare poate uneori să constituie o combinație avantajoasă. Vezi, în acest din urmă sens, Boudant, *op. cit.*, 317, pag. 231, etc.

Noi însă suntem de părerea aceluia care consideră acest contract ca periculos, pentru că, în practica zilnică, am văzut cazuri în care cumpărătorul, prin manoperile sale, a împiedicat pe vânzător de a găsi la timp banii necesari spre a-și exercita pactul de răscumpărare, rămânând astfel proprietar pe o moșie mare din județul Olt, cu un preț ridicol. Vom cita cazul procesului Polchiron-Pavlovici (poreclit Gândac), judecat acum câțiva ani de trib. Olt și Curtea din Craiova. E unul din primele procese pe care l-a avut, la începutul carierei sale, amicul și distinsul nostru fost elev, d-l N. Titulescu, astăzi ambasador la Londra.

De aceea, am desființat acest pact din viitorul cod civil al României Mari, după cum a făcut și codul civil portughez dela 1867. Cu toate acestea, pactul de răscumpărare există și astăzi

în codul austriac (art. 1868 urm., corespunzători cu art. 1439 din codul Calimach), în codul olandez (art. 1555 urm.), în codul german (art. 497 urm.), în codul italian (*riscatto convenzionale*, art. 1515 urm., corespunzători cu art. 285 urm. din legea bulgară asupra obligațiilor și contractelor dela 1892), în codul spaniol dela 1889 (art. 1507 urm.), în codul civil japonez dela 1896 (art. 579 urm.), în codul elvețian dela 1907 (art. 914, care asimilează împrumutătorilor pe amanet pe toți acei ce, prin profesiunea lor, cumpără obișnuit lucruri cu pacte de răscumpărare), în anteproiectul de revizuire a lui Laurent (art. 1709 urm.), în proiectul codului civil japonez, elaborat de prof. Boissonade (art. 722 urm.), etc.

Tribunalul pune, apoi, în principiu, că, într-o vânzare cu pact de răscumpărare, atât cumpărătorul cât și vânzătorul sunt amândoi proprietari ai imobilului cumpărat și vândut, însă vânzătorul este proprietar sub condiție suspensivă, iar cumpărătorul, sub condiție rezolutorie.

De câteori vânzătorul își reia lucrul înapoi, prin exercițiul pactului de răscumpărare, vânzarea este ștearsă cu desăvârșire, cu efect retroactiv, ca și cum n'ar fi avut loc niciodată. *Resolutio fit ex tunc*. De aceea, art. 1380 din c. civil dispune că de câteori vânzătorul reintră în drepturile sale de mai înainte asupra imobilului ce vânduse cu pact de răscumpărare, acest imobil îi revine liber de toate sarcinile reale (servituți, ipoteci) cu care îl grevasse cumpărătorul. Aceasta nu este decât o aplicare a regulii cunoscute: *resolutio jure dantis, resolvitur jus accipientis*. (Cpr. Troplong, *Vente*, II, 775, pag. 273 și *Transcription*, 245, pag. 405).

Soluția de mai sus, după care vânzătorul este proprietar sub condiție suspensivă, iar cumpărătorul, sub condiție rezolutorie este astăzi admisă aproape fără discuție. (Vezi Boudant, *op. cit.*, 326, pag. 239; Baudry et Saignet, *Vente*, 635, 641, 642; Guillaud, *Vente*, II, 656, 660; Duvergier, *Idem*, II, 9, pag. 16; Troplong, *Idem*, II, 734, 739; Verdier, *Transcription hypothécaire*, I, 80, p. 181, ed. a 2-a; Mourlon, *Idem*, I, 17, pag. 32; Zachariæ, *Handbuch des fr. civilsrechts*, II, § 337, p. 506, text și nota 17 α , ed. Crome; Ricci, *Corso teorico-pratico di diritto civile*, VII, 224, 225, pag. 415 urm.; Labbé, nota în Sirey, 1871. 2. 193, etc.)

Cu toate acestea, unii contestă această teorie, susținând că, *pendente conditione*, vânzătorul nu are contra cumpărătorului, un drept real (*jus in re*) asupra fondului vândut, ci un drept personal sau de creanță (*jus ad rem*)⁴⁾

8) Dacă vânzătorul dovedește că pretinsa vânzare ascunde în realitate, un contract pignorativ, nu mai rămâne îndoielă că pretinsul contract va fi anulat, după aprecierea suverană a judecătorilor fondului, neapusă controlului Curții de casție. Colin et Capitaint, II, p. 487; T. Huc, X, 175, *in fine*; Cas. fr. Sirey 73. 1. 184; D. P. 73. 1. 185, etc.

4) Expresiunea (*jus ad rem*), necunoscută jurisconsultilor romani, a fost născocită de canoniști. Ea înseamnă: drept de creanță prin opunere dreptului real (*jus in re*), după cum ne atestă Pothier. Vezi Gillard *Constitution de l'hypothèque conventionnelle*, pag. 183, nota 2.

«Soluțiunea generală, zic Colin et Capitant (II pag. 492), ajunge la o propoziție inadmisibilă, și anume: la coexistența a două drepturi de proprietate simultane asupra aceluiași lucru. Preferim a decide, împreună cu Pothier, că vânzătorul n'are, *pendente conditione*, un *jus in re* asupra lucrului vândut, ci numai un drept de creanță în contra cumpărătorului». (Vezi în acelaș sens, Cas. fr., 21 Decembrie 1825. Sirey, *Recueil général*, 1-ere série, tom. VIII, partea întâi, pag. 243; C. Paris, Sirey, 71. 2. 193; D. P. 73. 2. 139, etc.)

Va să zică, după această din urmă teorie, vânzarea cu pact de răscumpărare transmite cumpărătorului un drept real asupra lucrului vândut, nelăsând vânzătorului decât un drept personal sau de creanță, soluție pe care o admit și adnotatorii lui Zachariae (Aubry et Rau, II, § 209, p. 454, nota 68 și III, § 266, p. 445, nota 14, ed. a 5-a).

Tribunalul Chateauroux se raliază însă, cu drept cuvânt, la părerea generalmente admisă și decide că atât cumpărătorul cât și vânzătorul sunt proprietari ai lucrului cumpărat și vândut, însă cel dintâi, sub condiție rezolutorie, iar cel de al doilea, sub condiție suspensivă, după cum o spune anume art. 1714 din ante-proiectul de revizuire a lui Laurent, spre a curma orice discuție.

Consecința acestui sistem este că atât cumpărătorul cât și vânzătorul pot, *pendente conditione*, să înstrăineze și să ipoteceze imobilul cumpărat și vândut cu pact la răscumpărare. Actele de înstrăinare și ipotecele constituite de cumpărător vor cădea însă, dacă răscumpărarea a fost exercitată la timp; iar acele ale vânzătorului vor cădea și ele, dacă el n'a exercitat pactul la timp. Totul atârână dar de chestiunea de a se ști dacă condiția se îndeplinește sau nu. Vezi în acest sens, singurul juridic, după părerea noastră, Planiol, II, 2797; Colin et Capitant, II, p. 926; Guillouard, *Privil. et hypothèques*, II, 944 și *Vente*, II, 656, 660; Baudry et Saignat, *Vente*, 635, 640; Troplong, *Privil. et hypothèques*, 469, pag. 216 urm. și *Vente*, II, 740, pag. 230 urm.; Valette, *Privil. ut hypothèques*, pag. 202 urm.; Martou, *Idem*, III, 964; P. Pont, *Idem*, II, 639 și 1286; Baudry et Loynes, *Idem*, II, 1317; Thézard, *Idem*, 51; Duvergier, *Vente*, II, 29, p. 54 urm.; T. Huc, X, 183; Colin et de Santerre, V, 109 bis, III; Laurent, XXIV, 393 și XXX, 477; Demolombe, XXV, 411; Larombière, *Oblig.*, II, art. 1181, No. 8; Thiry, III, 603; Répert. Sirey, vo. *Hypothèque*, 206 urm. și 1733 urm.; Gillard, *La constitution de l'hypothèque conventionnelle*, 108, p. 183 urm. și 119, p. 213 urm.; Vigié, III, 1373; Verdier, *Transcription hypothécaire*, I, 80, p. 181 urm., ed. a 2-a; Mourlon,

Idem, II 17, p. 32, 67 și 168; Ricci, *op. cit.*, VII, 225, p. 419, precum și deciziile citate în tom. VIII suscitată al Coment. noastre, pag. 780, nota 2, etc. *Contra*: Grenier, *Tr. des hypothèques*, I, 153, ed. a 3-a din 1829; Aubry et Rau, II, § 209, p. 454, nota 68; III, § 266, p. 445, 446, text și nota 14; V, § 357 și 173, ed. a 5-a și deciziile citate de acești autori. Cpr. C. Bordeaux, Sirey, 33. 2. 188, etc.

Sistemul admis de Aubry et Rau ne pare cu atât mai inadmisibil, cu cât acești autori, cari nu admit constituirea unei ipoteci din partea vânzătorului cu pact de răscumpărare, admit din partea lui constituirea unei servituți, ceea ce, ori care ar fi argumentele savanților adnotatori ai lui Zachariae, constituie, din partea lor, o mică contradicție.

Prin urmare, vânzătorul având un drept supus rezoluțiunei, va putea să constituiască o ipotecă supusă aceleași rezoluțiuni; sau, altfel, trebuie să ștergem din codul civil art. 1770.

Pentru mai multă siguranță, creditorul ipotecar va face însă foarte bine de a lua atât consimțământul vânzătorului cât și acel al cumpărătorului, pentru că nu se știe cine o să rămăie proprietarul imobilului vândut sub pact de răscumpărare (Baudant, *op. cit.*, 326, pag. 239).

Tribunalul mai decide, cu drept cuvânt, că numai vânzătorul și creditorii lui (art. 974 cod. civil)⁵⁾, pot să exercite pactul de răscumpărare; cumpărătorul nu poate nici într'un caz să rezolve vânzarea. În adevăr, nimenea nefiind silit a cumpăra, nu este loc de a se conferi cumpărătorului un asemenea drept, cu atât mai mult cu cât o atare rezoluție ar avea un caracter potestativ din partea lui (art. 1010 c. civil), pentru că ar fi suficient ca el să nu fi înstrăinat sau ipotecat imobilul și să voiască rezolvirea, pentru ca ea să aibă loc (Vezi Boissonade, *Projet de code civil pour l'empire du Japon*, III, 292, p. 367, Tokio, 1888).

În fine, ultimul punct din sentința Tribunalului este relativ la aluviunea incorporată fondului cumpărat. Această aluviune fiind un accesoriu al fondului, trebuie să fie restituită odată cu însuș fondul supus pactului de răscumpărare, după cum dispune anume art. 498, § 1 din codul german.

„Der Wiederverkäufer ist verpflichtet, dem Wiederkäufer den gekauften Gegenstand nebst Zubehör herauszugeben“.

5) Cpr. C. Grenoble, Sirey, 59. 2. 172; Troplong, *Vente*, II, 703; Guillouard, *Idem*, II, 662; Duvergier, *Idem*, II, 18 p. 29; Baudry et Saignat, *Idem*, 628, 2°, p. 664, ed. a 3-a; Répert. Sirey, vo. *Vente*, 2333; Aubry et Rau, V, § 357, p. 173, nota 31, ed. a 5-a; Larombière, *Oblig.*, I, art. 1166, No. 20; Planiol, II, 1576, și toți autorii. Vezi tom. V al Coment. noastre, p. 202, etc.; Cas. Torino, 6 Decembrie, 1886, *La Giurisprudenza di Torino*, 1887, 25.

În acest sens se pronunță, cu drept cuvânt, toți autorii, afară de Pothier (*Vente*, III, 402), însă chestiunea era altădată foarte controversată între vechii legiști (Fachineus, Paul de Castro, Cagnolus, Zoanetus, etc.), după cum ne arată Troplong (*Vente*, II, 766, pag. 255).

Cumpărătorul va trebui, de asemenea, să restituie vânzătorului partea de comoară găsită în fond, ce i se cuvine ca proprietar, *jure soli*, pentru că îndeplinirea condiției rezolutorie are efect retroactiv (art. 1015, *ab initio* c. civil) (Vezi Baudry et Saignat, *Vente*, 650, 653; Troplong, *Idem*, II, 766, 767; Duvergier, *Idem*, II, 55, p. 80 urm.; Guillouard, *Idem*, II, 671; Thiry, III, 605, p. 613; Marcadé, VI, art. 1673, No. 2, p. 311 urm.; T. Huc, X, 188, în fine, p. 260; Pand. fr., vo. *Vente*, 3001, 3003; Répert. Sirey, *eod. vo.*, 2386, 2388, 2421; Colin et Capitant, II, p. 490; Zachariæ, *Handbuch des französischen Civilrechts*, II, § 337, p. 506, nota 16, ed. Crome; Aubry et Rau, V, § 357, p. 169, text și nota 16, ed. a 5 a; Massé Vergé, IV, § 688, p. 316, nota 19, și alți autori citați în tom. VIII al Coment. noastre, p. 786, nota 1, etc.).

El nu va restitui însă fructele produse de lucru în tot timpul cât a fost proprietarul lui, pentru că aceasta ar fi contrar intențiunii părților, care au înțeles, de bună seamă, ca aceste fructe să se compenseze cu dobânda prețului pe care o păstrează vânzătorul. *Fructus cum usuris compensantur* (Vezi Colin et Capitant, II, p. 490; Planiol, II, 1579; Baudry et Saignat, *Vente*, 648; Guillouard, *Idem*, 669 și 672; Troplong, *Idem*, II, 770; Laurent, XXIV, 408; Pand. fr., vo. *Vente*, 2967 și 3007; Répert. Sirey, *eod. vo.*, 2389, 2404; Jobbé-Duval, *La vente à réméré*, 146, etc.).

Acestea sunt observațiile cu care am crezut de cuviință să însoțim frumoasa sentință a Trib. Chateauroux. Nu ne putem întinde mai mult asupra pactului de răscumpărare, căci am întrece marginele unei note de revistă. Și așa poate că am abuzat de răbdarea cetitorilor. Norocul nostru este însă că, de astădată ca și întotdeauna prea puțini vor fi aceia cari vor arunca o ochire binevoitoare asupra acestor rânduri, cu toate că ele ne-au luat mult timp, din cauza cercetărilor ce a trebuit să facem asupra pactului de răscumpărare, pe care legiuitorul nostru l-a reprodus, fără a-și da seama de pericolele ce el prezintă pentru vânzător care, mai întotdeauna, în buna lui credință, își închipuiește că va găsi la timpul oportun banii necesari spre a-și lua înapoi lucrul vândut. Speranța lui este însă adeseori înșelată, și lucrul, care de multe ori este un imobil de de valoare, rămâne de al binele vândut sub valoarea sa reală, fără nici un remediu. Se sperăm că, cel puțin în viitor, acest contract, menit a săraci pe vânzătorii naivi și de bună credință,

va rămâne de domeniul istoriei și va dispărea pentru totdeauna din legislația viitoare. Aceasta este cel puțin speranța noastră. Să ne-o ierte cetitorul, dacă este de părere contrară.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL LANNION (COTES-DU-NORD)

11 Mai 1922

Vânzare cu pact de răscumpărare. — Cesiunea lui. — Transcrierea cesiunii. — Îndeplinirea formalității notificării. — Art. 1690 c. civil (1393 c. civil rom.). — Renunțarea din partea vânzătorului la pactul de răscumpărare, înainte de notificare. — Folosește cumpărătorului în contra cesionarului.

Dreptul de răscumpărare nu poate fi expropriat de creditorii vânzătorului. — Art. 2204 c. civil (1824 cod. civil rom.). — Neipotecarea acestui drept. — Art. 2118 c. civil (1750 c. civil rom.).

1. Dreptul de răscumpărare stipulat într'un contract de către vânzător, nefiind un drept personal vânzătorului, ci un drept bănesc care face parte din patrimoniul lui, poate să fie cedat unui terțiu, afară de cazul unei stipulații contrare, pentru că creanțele condiționale pot face obiectul unei cesiuni. Această cesiune trebuie însă transcrisă, dacă este relativă la un imobil.

2. Cesionarul acestui drept nu este sesizat, față de cumpărătorul cu pact de răscumpărare, decât prin notificarea cesiunii făcută acestui cumpărător, conform art. 1690 din codul civil (1393 c. civil rom.).

3. Deci, dacă înainte de acea notificare, cedentul a renunțat în favoarea cumpărătorului la dreptul ce-l are de a și lua imobilul înapoi, această renunțare va fi preferată cesiunii.

4. Dar dacă vânzătorul cu pact de răscumpărare poate, de bună voe, să cedeze altuia dreptul de a-și lua imobilul înapoi, acest drept nu poate însă fi expropriat de către creditorii lui, pentru că el nu face parte din bunurile pe care art. 2204 din codul civil (1824 c. civil rom.) le declară susceptibile de expropriere silită.

5. Acest drept nu poate, de asemenea, fi ipotecat, pentru că el nu figurează între drepturile ce pot fi ipotecate după art. 2118 din codul civil (1750 codul civil român). (Recueil des sommaires).

NOTĂ. — Toate punctele decise prin această sentință, pe care o publicăm alături cu aceea a Trib. Chateauroux, sunt juridice, și pot fi decise la fel și în dreptul nostru. De aceea, o și publicăm astăzi.

Mai întâi de toate, nu mai încapă îndoială că dreptul de a exercita pactul de răscumpărare poate fi cedat de către vânzător, unui terțiu, afară, bine înțeles de cazul unei stipulații contrare (Vezi Baudry et Saignat, *Vente*, 628; Duvergier, *Idem*, II, 18, pag. 29; Troplong, *Idem*, II, 702, p. 193 urm.; Guillouard, *Idem*, II, 661; Répert. Sirey, vo. *Cession de créances*, 123; Pand. fr., *eod. vo.*, 212; Duranton, XVI, 407, pag. 435; T. Huc, X, 181; Aubry et Rau, V, § 357, p. 173, text și nota 31; Massé Vergé, IV, § 688, p. 315, text și nota 14; Zachariæ, *Handbuch des französischen Civilrechts*, II, § 337, p. 505, ed. Crome: „Es kann dieses Recht auch an Andere getreten (cedirt) werden“, zice acest din urmă autor.

Cesionarul nefiind însă sesizat, față de cumpărător, decât prin îndeplinirea formalității notificării, prevăzută de art. 1393 c. civ. se înțelege că, dacă înainte de notificare, cedentul a renunțat, în favoarea cumpărătorului, la exercitiul pactului de răscumpărare, ceea ce el este liber de a face, acest din urmă va fi preferat cesionarului (Répert. Sirey, vo. *Cession de créances*, 123; Pand. fr., *eod. vo.*, 212 și deciziile citate acolo).

S'a decis că, dacă înăuntrul termenului pentru exercitarea pactului de răscumpărare, vânzătorul a vândut din nou același imobil unei alte persoane, această vânzare se consideră ca o cesiune făcută cumpărătorului de al doilea a dreptului de a exercita pactul de răscumpărare. (C. Grenoble, Sirey, 49. 2. 543).

Rămâne însă bine înțeles că cesiunea dreptului de a lua imobilul înapoi dela cumpărător, făcută de vânzător, va trebui să fie transcrisă, ea fiind un act translativ de proprietate imobiliară (Vezi Verdier, *Transcrip. hypothécaire*, I, 80. p. 183, ed. a 2-a; Flandin, *Idem*, 384, 385, p. 271, 272; Troplong, *Idem*, 59, 60, p. 231, 232; Laurent, XXIX, 86; Ricci, *Corso teorico-pratico di diritto civile*, X, 9, pag. 18; *Contra*: Rivère et Huguët, *Quest. sur la loi du 23 Mars*, 1855, 109 urm. Parerea acestor din urmă autori este foarte bine combătută de Troplong (*loco cit.*).

Dacă cesiunea pactului de răscumpărare este supusă transcrierii, *a fortiori*, va fi supusă acestei formalități însăși vânzarea unui imobil făcută cu acest pact (vezi Répert. Sirey, vo. *Transcription*, 232), și chiar renunțarea la dreptul de a lua imobilul înapoi, făcută de vânzător către cumpărător (Pand. fr., vo. *Transcription*, 312 și autorii citați acolo).

Dar dacă vânzătorul a exercitat pactul de răscumpărare în termen util, reîntoarcerea pe capul lui a imobilului ce vându-se, nu mai este supusă transcrierii; fiindcă, în speță, nu se operează o nouă transmitere de proprietate, ci această reîntoarcere a proprietății sale la vânzător nu este, după cât știm, decât efectul îndeplinirii condiției rezolutorii. Cu alte cuvinte, exercitiul pactului de răscumpărare nu este *translativ*, ci *rezolutiv*; și știm că numai actele translativ de proprietate sunt supuse transcrierii (Vezi Troplong, *Transcription*, 245, pag. 405; Répert. Sirey, vo. *Transcription*, 235, și toți autorii).

Acestea am avut de spus asupra transcrierii pactului de răscumpărare.

Asupra punctului al doilea din sentința Trib., relativ la exproprierea dreptului de răscumpărare de către creditorii vânzătorului, s'au ivit însă oarecare discuții. Părerea generală este cea admisă de Tribunalul Lannion, și anume: că dreptul de răscumpărare nu poate fi urmărit și vândut silnic de acești creditori, pentru că pactul de răs-

cumpărare nu figurează între drepturile ce pot fi expropriate (art. 1824 c. civil). (Vezi în acest sens, Répert. Sirey, vo. *Hypothèque*, 203 și vo. *Vente*, 2291; Pand. fr., vo. *Privil. et hypothèques*, 4630; Persil, *Quest. sur les privilèges, et hypothèques*, II, pag. 281, ed. a 2-a din 1820; Cas. fr. D. P. 47. 1. 217; Sirey, 47. 1. 341; C. Caen, Sirey, 71. 2. 29, etc. *Contra*: Duranton, XXI, 7, pag. 10 urm., care revenind asupra primei sale opinii, admite părerea lui Pigeau.

Tot pentru motivele de mai sus, dreptul de a exercita pactul de răscumpărare nu poate fi ipotecat, pentru că acest drept nu figurează între acele pe care art. 1750 le declară susceptibile de ipotecă (Vezi Pand. fr., vo. *Privil. et hypothèques*, 4630; Répert. Sirey, vo. *Vente*, 2292; Guillaud, *Vente*, II, 662, în fine, pag. 199; Troplong, *Privil. et hypothèques*, II, 406, p. 36; Cas. fr., D. P. 47. 1. 217; Sirey, 47. 1. 341; C. Caen, Sirey, 71. 2. 29), etc. „Nicio acțiune nu este susceptibilă de ipotecă, zice o decizie a Curții din Grenoble, din 24 Ianuar 1835, citată de Troplong (*loco supra cit.*).

Iași.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL CIV. ALBI (TARN)

19 Decembrie 1921

Vânzare cu pact de răscumpărare. — Lucrurile ce trebuie să restituie vânzătorul la exercitarea pactului. — Cheltueile contractului. — Impensele necesare și utile (nu însă cele voluptuare și de întreținere). — Restituirea prețului fără dobânda lui. — Art. 1673, § 1 c. civil (1377, § 2 c. civil rom.). — Privilegiul vânzătorului. — Inexistența lui. — Art. 2103, 1° c. civil (1737, 1° c. civil rom.). — Dreptul de retenție al cumpărătorului. — Art. 1673, § 1, în fine, c. civil (1377, § 2 c. civil rom.).

1. Vânzătorul trebuie să restituie cumpărătorului, la exercitarea pactului de răscumpărare, toate cheltueile contractului, prețul primitiv al vânzării, fără dobânda lui, precum și impenzile făcute de cumpărător pentru îmbunătățirea lucrului: cele necesare, toate; iar cele utile, numai până la concurența plus-valutei adusă fondului. El nu restituie însă cheltueile voluptuare, pe care cumpărătorul le poate ridica și reține pentru el; nici cheltueile de întreținere, care sunt o sarcină a folosinței, pe care a avut-o cumpărătorul pendente condiției.

2. Cumpărătorul nu are însă un privilegiu, care să-i garanteze restituirea prețului, art. 2103, 1° din codul civil (1737, 1° c. civil rom.), nefiind aplicabil în speță, întrucât nu este vorba aci de o nouă vânzare, pe care ar face-o cumpărătorul, vânzătorului, ci de rezolvirea primei vânzări, prin efectul condiției rezolutorii.

3. Cumpărătorul poate însă să reție imobilul cumpărat de el, până ce vânzătorul îi va face toate restituirile cuvenite, acest drept de retenție rezultând din art. 1673, § 1, partea finală c. civil (1377, § 2 c. civil rom.).

NOTA. — Aceasta este a treia hotărâre străină ce publicăm în acelaș număr al ziarului nostru, cu privire la vânzările cu pact de răscumpărare, ceea ce dovedește că asemenea vânzări sunt destul

de frecvente în Franța. Ele sunt, din fericire, mult mai rari la noi. Zicem: *din fericire*, pentru că, după cât s'a putut vedea din observațiile noastre anterioare, suntem un dușman încarnat și neîmpăcat al vânzării cu pact de răscumpărare pentru motivele ce am arătat în acele observații. (Vezi mai cu seamă observația ce însoțește sentința trib. Chateauroux).

Toate punctele din această sentință relative la restituirile ce datorește vânzătorul sunt elementare; de aceea nu vom insista asupra lor. Este destul să observăm că, deși textul nostru nu vorbește decât de impensele sau cheltueile *utile*, nu însă și de cele *necesare*, totuși nu mai rămâne îndoială că și acestea vor fi restituite, conform principiilor generale. Cpr. art. 766, 991 997, 1345, etc. C. civil, care vorbesc de cheltueile *ne esare*. (Vezi tom. VIII al Coment. noastre, pagina 782, nota 2 și p. 784, 785, ed. 1-a).

Vom insista însă ceva mai mult asupra privilegiului vânzătorului și asupra dreptului de retenție, pe care îl are cumpărătorul.

Tribunalul din Albi decide, cu drept cuvânt, că cumpărătorul nu are privilegiul vânzătorului, statornicit de art. 1737, 1 c. civil, de oarece nu este vorba, în speță, de o nouă revindere ce cumpărătorul ar face vânzătorului primitiv, care își exercită pactul de răscumpărare, ci de rezolvirea primei vânzări prin efectul îndeplinirii condiției rezolutorii ce cuprinde această vânzare, după cum am arătat mai pe larg în observațiile noastre anterioare.

Privilegiile sunt, în adevăr, de strictă interpretare și nu pot fi înființate decât prin lege (vezi C. de apel Turin, *Dreptul* din 1908, No. 83, pag. 684; Chironi, *Tratatto dei privilegi, delle ipoteche e del pegno*, I, 156, p. g. 130, ed. din 1894; Despagnet, *Précis de droit internațional privé*, 418, pag. 1180, ed. a 5-a și toți autorii). Or, în cazul de față, legea nu conferă nici un privilegiu cumpărătorului.

Este deci de mirat cum prof. Labbé, într-o savantă notă, publicată în Sirey, 71. 2. p. 194, coloana 1, a putut zice că, în caz când cumpărătorul nu păstrează proprietatea lucrului cumpărat, un privilegiu îi asigură restituirea prețului, *acest privilegiu fiind de aceeași natură ca și privilegiul vânzătorului*.

Răspundem ilustrului nostru fost profesor de la facultatea din Paris: în drept, nu contestăm *privilegiul de aceeași natură ca și acele ale vânzătorului*. Chestiunea ce se pune, este următoarea: Există sau nu, în speță, privilegiul vânzătorului? Toți autorii răspund negativ, și nici nu se poate altfel, întrucât legea nu-l admite și întrucât însuși Labbé recunoaște că, în cazul ce ne preocupă nu există o nouă revindere din partea

cumpărătorului către vânzătorul cu pact de răscumpărare, ci rezolvirea primei vânzări prin efectul condiției rezolutorii, pe care o cuprinde pactul de răscumpărare: *Est potius distractus, quam novus contractus*, după expresia lui Poitier (*Vente*, III, 411, p. 172, ed. Bugnet). *Non puo esistere privilegio senza una legge che l'ordini espressamente*, zice Chironi (*loco supra cit*). De aceea, toți autorii resping, în speță, existența principiului vânzătorului, conferindu-i numai dreptul de retenție, în baza art. 1337 § 2 c. civ., drept care este tot atât de energic ca și un privilegiu. Cumpărătorul care nu uzează de dreptul de retenție, se găsește în situația unui simplu creditor chirografar. (Cpr. Planiol, II, 2894; Colin et Capitant, II, pag. 772, lit. B; Thiry, IV, 415, pag. 358; Mourlon, III, 1345; Budant, *Suretés personnes et réelles*, II, 503, pag. 9; Baudry et Loyens, *Privil et hypothèques*, I, 580; Guillouard *Idem*, II, 470, 471; Martou, *Idem*, II, 546, p. 196; Troplong, *Idem*, I, 214, p. 331; Thézard, *Idem*, 278; P. Pont, *Idem*, I, 189, și *Petits contrats*, II, 1303; Baudry et Saignat, *Vente*, 649, p. 687; Davergier, *Idem*, II, 52, p. 79; Laurent, XXX, 3; Colmet de Santerre, IX, 51 bis VII; Aubry et Rau, III, § 263, pag. 285; Zachariae, *Handbuch des französischen civilrechts*, II, p. 36, nota 7 (*Der Wiederkäufer wird nicht auf dieses vorzugsrecht Anspruch machen können*); Andrieu, *Régime hypothécaire*, 304; Répert. Sirey, vo. *Privilege*, 643; Pand. fr., vo. *Privil. et hypothèques*, 2283 urm.; Répert. Dalloz, *Supplément*, vo. *Privil. et hypothèques*, 205, etc. Vezi tom. VIII al Comentar. noastre, nota 2 dela p. 769, 770 și pag. 785-text și nota 4; tom. X, pag. 481, 482, text și nota 1, etc.

Este adevărat că unii contestă dreptul de retenție, susținând că, în speță, cumpărătorul nu-și pierde dreptul de proprietate, decât după ce a primit dela vânzător ceea ce acest din urmă îi datorește. Cu alte cuvinte, fără această plată din partea vânzătorului, rezoluția vânzării nu se poate îndeplini. După această teorie, n'ar exista, în speță, nici privilegiul vânzătorului, nici dreptul de retenție. (Vezi în acest sens, Guillouard, *Vente*, II, 670, p. 212; *Privil. et hypothèques*, II, 471 și *Dr. de rétention*, 63; Laurent, XXIX, 288, care revine asupra primei sale opinii, susținută în tom. XXIV, 406).

Părerea generală, pe care o adoptăm și noi, împreună cu sentința ce adnotăm, vede în partea finală a art. 1377 un adevărat drept de retenție. (Vezi în acest din urmă sens, Planiol, II, 1580 și 2894; Colin et Capitant, II, p. 772, lit. B; Laurent, XXIV, 406 (vezi însă același autor, XXIX, 288); Baudry et Saignat, *Vente*, 649; Duvergier, *Idem*, II, 52, p. 79; Troplong, *Idem*, II, 762, 763, p. 252; Martou, *Privil. et hypothèques*

I, 260, p. 293; P. Pont, *Petits contrats*, II, (tom. IX), 1303, p. 716; Cabrye, *Dr. de rétention*, 114; Glasson, *Idem*, p. 117 urm.; Nicolas, *Idem*, 197 urm.; Aubry et Rau, III, § 256 bis, p. 188, ed. a 5-a; Répert. Sirey, vo. *Rétention*, 167. Vezi tom. VIII, al Coment. noastre, p. 785, text și nota 4. Vezi asupra acestei controverse, Pand. fr., *Rétention*, 143, 144, etc.

E. Iași]

D. ALEXANDRESCO

CURTEA DE APEL DIN ROMA

9 Decembrie 1920

Vânzare cu pact de răscumpărare. — Nu este nevoie ca vânzătorul să facă cumpărătorului oferta reală de a-i plăti prețul și accesoriiile lui. — Art. 1518, 1523 c. civil italian (art. 288, 298 L. bulgară asupra oblig. și contractelor din 1892). — Art. 1375, 1377 c. c. rom.

Facultatea de răscumpărare, stipulată într'un contract de vânzare, nu împune vânzătorului, sub pedeapsă de a-și pierde în mod irevocabil dreptul său, obligația de a face o ofertă reală cumpărătorului, fiind suficient ca, înlauntrul termenului stipulat de părți, el să fi manifestat în orice mod, susceptibil de a fi dovedit conform dreptului comun, fie chiar și în mod verbal, intenția de a-și lua lucrul înapoi și de a se supune tuturor obligațiilor ce rezultă din contract (Il Foro italiano, di Roma)

NOTĂ. — Chestiunea de a se ști dacă vânzătorul, care înțelege să exercite dreptul de răscumpărare, trebuie sau nu să facă o ofertă reală cumpărătorului, este controversată.

În adevăr, după un sistem, admis și de decizia Curței din Roma, ce adnotam, legea nereglementând modul de exercitare al pactului de răscumpărare, vânzătorul nu are nevoie de a face o ofertă reală cumpărătorului, o simplă manifestare a voinței sale, făcută în orice formă, și dovedită conform regulilor dreptului comun, fiind suficientă în aceasta privință (Vezi pe lângă decizia C. din Roma, a carei rezumat l'am reprodus mai sus, o altă decizie, de astadata a Curței de Casație din Roma, publicată și adnotată de prof. Ferrini, în *Foro italiano*, dela 1907. 1. 742; *Idem*, C. Apel Napoli, 17 Mai 1901; *La Legge* din 1901, II, 265; Cas. fr. D. P. 56. 1. 132; Sirey, 56. 1. 761; Sirey, 73. 1. 185; D. P. 73. 1. 185; precum și alte decizii citate în Pand. fr., vo. *Vente*, 2857; Trib. Ilfov și C. București (decizie casată), *Dreptul* din 1897, No. 77, pag. 274 și 277; Guillaud, *Vente*, II, 664; Laurent, XXIV, 398 urm.; Cpr. Piamol, II, 1583.

Dupa un alt sistem, vânzătorul trebuie să facă cumpărătorului, tot înlauntrul termenului stipulat de părți, o ofertă sinceră și serioasă, de a-i restitui prețul cu toate accesoriiile lui, o ofertă verbală fiind însă suficientă, dacă poate fi dovedită (Vezi Aubry et Rau, V, § 357, p. 167, text și nota 8, ed. a 5-a; Baudry et Sagnat, *Vente*, 616; Troplong, *Idem*, 721 urm., p. 212 urm.; Répert. Sirey, vo. *Vente*, 2272 urm.; Cpr.

Cas. rom. s. I, Bult. 1897, pag. 878 și *Dreptul* din 1897, No. 77, pag. 642. Vezi însă Duvergier, *Vente*, II, 27, pag. 44 urm.; care nu admite oferta verbală. Cpr. T. Huc, X, 177, 179, etc.

În orice caz, se decide, în genere, că oferta n'are nevoie de a fi urmată de consemnare, conform regulilor dela plată; pentru că, în speță, fiind vorba de îndeplinirea unei condiții rezolutorii, condiția se consideră ca îndeplinită, de câteori debitorul a împiedicat îndeplinirea ei (art. 1014 c. civil). Or, debitorul a împiedicat îndeplinirea condiției prin refuzul de a primi oferta făcută de vânzător. Vezi Guillaud, *Vente*, II, 664; Troplong, *Idem*, II, 720; Duvergier, *Idem*, II, 27; Thiry, III, 600; Arntz, III, 1046; Aubry et Rau, V, § 357, pag. 167, ed. a 5-a. *Contrà*: T. Huc, X, 178, etc.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL MESSINA

8 Mai 1920

Vânzare. — Pact de răscumpărare. — Stipularea lui într'un contract de vânzare, nu însă într'un contract de schimb. — Art. 1515 c. civil italian (art. 285 urm. L. bulgară asupra obligațiilor și contractelor din 1892). — Art. 1372 urm. c. civ. rom.

Pactul de răscumpărare, pe care codul italian îl numește „riscatto convezionale” (răscumpărare convențională), nu poate fi stipulat decât într'un contract de vânzare, nu însă într'un contract de schimb (Il Monitore dei tribunali).

NOTĂ. — Doctrină constantă asupra acestui punct. Vezi Ricci, *Corso teorico-pratico di diritto civile*, VIII, 10 bis, pag. 14, ed. a 2-a, revăzută de avocatul Ferdinando Caire. Iată cum, între altele, se exprimă acest autor: „Dopo tutto, non si saprebbe neppure comprendere la utilità pratica d'un contrattato di permuta di beni soggetti all'eventualità di un reciproco riscatto” (lôco suprâ cit.).

Iași.

D. A.

Între înaintările făcute în magistratură prin ultima mișcare, merită să atragă o deosebită luare aminte cele făcute la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Numirea d-lui Vespasian Erbiceanu, fostul prim președinte al Curții din Chișinău, vechiul nostru colaborator, cunoscut ca un eminent jurisconsult, a făcut cea mai bună impresie în lumea juridică; deasemenea și achizițiunea făcută de suprema Curte în persoana d-lui consilier I. Stambulescu în înaltul post de procuror general.

Rugăm staruitor pe d-nii abonați din provincii a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încașatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar”, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No...”